ԻՐ. ՏԱՐԻ 3439 (Ն. Տ.) 12 ՕԳՈՍՏՈՍ 1895 31 ՅՈՒԼԻՍ 1895 21 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1313 ԵՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ Յ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ Գալատիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ده غلطه آروه‌لك غزته‌سی

journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան գրանցեալ արժէք		150
» » Վեցամսեայ » »		75
» » Եռամսեայ » »		40
Օտար երկիրներէ Տարեկան փոխադրութիւն		56
» » Վեցամսեայ »		28
Ըստիր բաղդի վրայ ամսական տարար Տարեկան Օտ. Ոսկի		2
Դաւառաց բարձրագոյն գնագրութիւնքն	Դրուշ	50

Խմբագրութեան գրագրութիւնները կամ այլ գրութիւն

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Յ. Վ. ԱՃԷՄԵԱՆ

Գրչի վաստակաւոր մը Կորուսինք յանձին Ա.Ճէմեանի որուն գործունէութիւնը թէեւ ազգային շրջանակի չէր պատկաներ, բայց նորէն բաւական ծառայութիւն մը դարձուցած էր զինքը՝ իբրեւ խմբագիր տեղական ֆրանսերէն թերթերու և իբրեւ աշխատակից հայերէն թերթերու։ Մեր մէջ ալ օտար նիւթերու վրայ միայն կը գրէր, գլխաւորաբար երաժշտութեան զոր իրեն մասնագիտութիւն ըրած էր. անգամ մը փորձեց շօշափել եկեղեցական երաժշտութեան հարցը, զայն եւրոպական ձայնագրութեան ձեւի մը վերածել առաջարկելով, որ ընդդիմութիւններ յարուց իր դէմ. իր գաղափարները, իր տեսութիւնները լսողին դժուար կուգար հաւատալ թէ ինչպէս յանգնած էր թարգմանել Գոնէվիլլէ Տիէրը։ Օր մը իրեն հարցուցինք և խնդացանք թէ... վարդապետ մը յանձնարարած է եղեր իրեն՝ Տիւմա Որդիի այդ չքնաղ վէպը, որ նախապաշարումէ վեր եղող ամէն մարդու համար անբարոյական հանգամանք մը չունի բնաւ, և իր կնաստիարիկ կեանքի պատկերներուն մէջ այնքան սրտայոյզ կերպով ցոյց կուտայ թէ ինչպէս, այդ դաստն պատկանող ցոփ կին մը իսկ կենայ անձնազոհութեան զգացումն ունենալ պարկեշտ ընտանիքի մը երջանկութիւնը չխանգարելու համար։

Այն ցաւակցական տողերուն մէջ զոր նուիրեցինք Ա.Ճէմեանի յիշատակին, իր մահուան օրը, ըսինք արդէն թէ իր երիտասարդութիւնը ժամանակ՝ բեմական կրքի մը ենթակայ եղած էր, Զուիտճեանի, օրկեստիներուն նեկրայցման մասն ակդիով. կենսագրական ծանօթութիւն մը կուգանք լրացնել միայն հոս բերելով թարեկամին յիսնամեայ յուշերէն ընդհանուր գիծերը։

Յովհաննէս Վահագն Ա.Ճէմեան ծնած էր 1844ին ի Կ. Պոլիս։ Բերայի նախակրթարաններուն և ութսոյ մը չափ ալ Մխիթարեանց վարժարանին աշակերտելէ ետքը, 1856ի ամրան վերջը Մուրատեան վարժարանը գնաց, ուր ուսանող եղաւ վեց տարի, առաջին երեք տարիները Հ. Ռափայէլ Թրեանցի և վերջին երեք տարիները Հ. Ղեւոնդ Ալիշանի ոնօրէնութեան ներքեւ։ 1862ին Կ. Պոլիս վերադարձաւ ուր եօթը տարի ուսուցչութեամբ զբաղեցաւ։ Քանի մէկ տարիկան էր, երբ թարգմանեց Գոնէվիլլէ Տիէրը որ շատ տարի ետքը հրատարակուեցաւ Գործասիրական ընկերութեան ծախքով, որ ուրիշ գիրք մ'ալ թարգմանել տուաւ անոր և հրատարակեց։ 1869—70ին, Նուպար-Շահնազարեան վարժարանը մտաւ՝ բարեյիշատակ Ներսէս Պատրիարքի յանձնարարութեամբ՝ իբրեւ ուսուցիչ ֆրանսերէն լեզուի. նոյն միջոցին, կը դասախօսէր նաեւ Խասփիւղի Ներսէսեան վարժարանի բարձրագոյն կարգին։ Մէկուկէս տարի ետքը, ուսուցչութիւնը թողլով, փառատարանական դասընթաց մը մտաւ, իբրեւ թարգմանիչ։ Իր ազատ ժամերուն, յօդուածներ կը գրէր Մասիսի և ուրիշ հայերէն թերթերու, օրուան խնդիրներու վրայ։ Այդ յօդուածներով մասնաւորապէս նպաստեց Պէշիկթաշլեանի մահուան տարեդարձին տօնման, որ բաւական տարիներ կատարուեցաւ ողբացեալ բանաստեղծին յիշատակն յարգող գրասէրներուն կողմէ։ Այս առթիւ, Օտեան Էֆէնտիէն ընդունած է գեղեցիկ նամակ մը, զոր գուրգուրանքով կը պահէր մինչեւ վերջը, և որ հրատարակուած է այն ատենի Մասիսի մէջ։

Ա.Ճէմեան՝ փաստաբանական գրասենեակէն հայ վաճառատան մը մտնելէ ետք, ուր իրեն յանձնուած էր եւրոպական թղթակցութեանց ճիւղը, պանեկ առիթի գտաւ իր երաժշտական հակումը մշակելու։ Հանսոն անգլիացի սեղանաւորին հրաւէրով՝ ընդունուեցաւ Պէրլին, Սօ-ցին անուն երաժշտական ընկերութեան մէջ, որուն ուսուցիչը Պ. Քրիսթիանի՝ նշանակելով իր հայ աշակերտին յարմարութիւնը, սկսաւ առանձին դաս տալ անոր ձայնական երաժշտութեան՝ Թատրոնի Ռէնոմ մը պատրաստելու համար։ Այն միջոցին (1874) Զուարճեան սկսած էր ներկայացուցել իր օբէռէթները, և խնդրեց Ա.Ճէմեանէն որ Ռէնոմի դերերն ստանձնէ, զոր կատարեց յօժարակամ, գնահատելով հասարակութիւնէն։ Բայց որքան կը յառաջնար բեմական կեանքի մէջ, այնքան կը կրճատուէր իր պատրանքները։ Վերջ ի վերջոյ քաշուեցաւ այդ ասպարէզէն, և 1878ին Ֆոռ-էյ Պոֆոյի խրճիթաբնակը մտաւ հանսան պաշտօնով մը։ Գիրանսերէնի իր հմտութիւնն և իր գրելու եռանդը կարեւոր դիրք մը տուին իրեն այդ թերթին մէջ, ուր աշխատեցաւ տասներկու տարի։ Ֆոռ-Պոֆոյ, այն ատեն ամենէն աւելի տարածուած թերթերէն մէկը, կը զրաւէր նաեւ Հայոց վերաբերեալ տեղական խնդիրներով, որոնց յօդուածներու շարք մը նուիրած է Ա.Ճէմեան։ Ա.յդ թերթին դադարումէն յետոյ, քանի մը կարճատեւ պաշտօններ ստանձնեց։ աշխատակցեցաւ նաեւ Լ. Թէ-ռէյին և Մանկէթ Օ-ենդալին։ 1891ին ծանր հիւանդութենէ մը բռնուելով՝ հոգեւոր տեսիլքերի մէջ Ս. Յակոբայ անկիւնացը մտաւ գրասենեակը համար։ երկու ամիս վերջը ելլելով հիւանդանոցէն, ընդունուեցաւ Լ. Հէրբլի խմբագրութեան մէջ, ուր կ'աշխատէր մինչեւ իր կեանքի վերջին օրերը, իբրեւ մասյուն խմբագիր, հանգամանքներու մասնակցելով առողջութեան որ կը խանգարուէր հետզհետէ։ Յուլիսի սկիզբները անկողին ինկաւ. բարեկամ բժիշկներու բոլոր դարմանները և իր աղջկան ու եղբայրներուն հոգածու խնամքը անկարող եղան փրկել զինքը։

Գրչի աշխատաւոր մ'էր Ա.Ճէմեան, ինչպէս ըսինք, և գուցէ ասոր համար իսկ չուտ մաշեցաւ իր կեանքը այն մտքի ու ձեռքի անընդհատ յոգնութիւններէն որոնց չատ անգամ չեն բաւեր նիւթականն ապահովելու, և գրողը կը դարձուցեն գործաւոր մը՝ որ մամուլին թաւալումներուն հետեւելու պարտաւոր՝ կը շարժի, կը գործէ, կ'ընթանայ հեւի հեւ, մինչեւ որ օր մ'ալ սպառի իր շունչը և կարողութիւնները տկարան յեղակարծ։

ԿՏԱԿԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ

Այս անգամ Էտրինէյի կնոջ մը կողմէ կուգայ բաւական կարեւոր կտակի մը լուրը։ Բարեգործական կտակներն այնքան հազուագիւտ ու նորանոր են մեր թրքահայերուն մէջ, որ ամեն անգամ որ ծանուցուի այսպիսի լուր մը, մամուլը կը փութայ արձագանգ ընել ու երբեմն բիրեղ նմոնոթիկ եթինածիր արարքի մը բոլոր բարիւրարը օգուտներն ու չնչին ազդեցութիւնը։

Կարապետ ամիրայի ինոնըսունամեայ աղջկան այս կտակը խնկահոտ ու թեւոնդրիչ բան մը ունի իր մէջ։ Եկեղեցասէր ու ատուուած ահաճոյ այս պառաւը կերեւայ թէ անհուն սփոփանք մը ու վայելք մը կը զգար եկեղեցիներ շէնցնելով ու բարեգործական հաստատութիւններու նուիրատուութիւնները ընելով։

Շատ գեղեցիկ երեւոյթ մն է որ հին խաթունները իրենց գարավերջիկ կենցաղին մէջ չեն ուզեր իրենց անհետացող սերունդն անյիշատակ թողուլ նոր հանգամանքին մէջ։ Ակոց տարի ու կէս առաջ ալ ուրիշ խաթուն մը չէ՞ր որ Հասգիւղի եկեղեցիին ու խնամակալութեան կանգեց՝ իր մահուան անկողնին մէջ՝ տուն մը և խանութ մը ու քիչ մըն ալ դրամ։ Անոր գերեզմանը լուսերի վրայ անկիւն մը կը գտնուի, որ անշուշտ չատ չանցած պիտի կորսուի. այս անձնուրաց պառաւը բնաւ չէ խորհեր իր յաջորդներուն ցուցունել իր ողորմասիրութեան պատուանդանը՝ վէմ մը ձգել տալով իր վրայ. մինչ ամիրային ալ՝ վերջինը, աւելի փառասէրներ ողորմասիրութեամբ մը, խորհեր է իր բարեգործութեան մեծարանքը վայելել 800 ոսկիի գումար մը նուիրելով Ամասիոյ դպրեվանքին, ուր պիտի հանդչի իր ազգուն մարմինը, և հետեւապէս գարերէ ետքն ալ այցելուն պիտի տեսնէ իր շիրիմն ու պիտի օրհնէ իր յիշատակը։ Եւ օրհնութեան կոնդակն ալ զոր մահուան անկողնին մէջ տացաւ դպրեվանքին, գիտցողն մինիմարութիւնն եղաւ բարեպաշտ կնոջ համար։

Ամիրայական ազնուատոհմ գերդաստանի մը յետին շառաւիղն այս կտակն անոր համար մանաւանդ նշանակալից է իր հաստատութեանը մէջ իսկ։ որովհետեւ մինչեւ հիմակ կտակուած հրիմակներուն մէջ չատ մեծ բաժին մը չեն ունեցած հրատարութեան և պաշտպանական հաստատութեան շնորհիւ ազգասէրի հռչակ հանող ընտանիքներու ներկայացուցիչներ։ Խոնարհ գաղակարդը նոյնչափ. թերեւս աւելի մեծ տեղ մը բռնէ բարեգործութեան այս ազնուագոյն ճիւղին մէջ։ Ասոր ալ ամենէն մեծ օրինակը տուած է անշուք ու աղքատիկ կին մը, Սրբուհի Գալֆայեան։

* * *

Եւ արդարեւ քանի լսեմ որ գեղեցիկ սեռի մը ներկայացուցիչը բարեպաշտական կտակ մը ըրած է եկեղեցիի մը կամ հիւանդանոցին, իրարին աքանչացումով կը յիշեմ այս երանելի դէմքը, որ մեր մէջ առաջին օրինակը տուաւ կնոջ վեհ անձնուրացութեան, ու, անկարելի է հակառակիլ, մեծագոյն անհատական կտակը թողուց ազգին,—Գալֆեան Որբանոցը։

Եւ բոլոր սովորական կտակներէն վեր կը նկատեմ ողորմածհոգի մայրապետին ձգած այդ տունն, ուր մինչեւ ցարդ հարիւրաւոր որբուհիներ պատսպարուած են ու կը պատսպարուին, և որ յիշատակարան է անմեկուն համբերութեան, անմրհատ բարեսաւութեան ու անխոնջ աշխատասիրութեան։

Պէտք է խոստովանիլ սակայն թէ կնոջ մը անլուր ջանքերովը կանգնուած ու իբրեւ հրիտակ ազգին յանձնուած այս պատսպարան բիչ մ. մեկուսացեալ ու լքուած վիճակի մը մէջ կը գտնուի։ Բարեբախտ է Ազգ. Հիւանդանոցը, որուն հասոյթի աղբիւրներն առատ են ու օրէ օր աւելնալու վրայ. հանգոյր նուէր կուտայ, մեռելներն անգամ իրենց ծոցիփունջերովը կը նպաստաւորեն ազգին այս մեծագոյն հաստատութեանը։ Ըսել չեմ ուզեր թէ ինչո՞ւ այս ամենը կ'ըլլան Հիւանդանոցին համար. երանի թէ ու միշտ մոռթելի է որ հարիւրապատիկն ըլլան այս նպաստներուն։ Բայց քիչ մը մոռցուածի պէս չէ՞ այս միւս բարեգործական հաստատութիւնն որուն համար մեռելները ոչ ծաղկեփունջ կը գրկեն և ոչ օրհնականները ամենափոքր կտակ մը։ Եթէ ժրաջան ու մեծ ըլլայ կրթիչին եռանդը։ Աւելին կայ։ Ո՛չ միայն էական է որ վարժարան մանուկի վանքանին յատակ ճանաչումն ունենայ, այլ նաեւ՝ այս վանքանը պարտի ճշմարիտ վանքան մ'ըլլալ։ Դասախրատութեան գործին մէջ սխալ վանքան մը հիմնական և ադիտարիք մոլորանք մ'է։ Սխալ վանքանը կը խեղաթիւրէ ջանքերը, կը վատնէ ժամանակը, կորսնցնէ ու պատեհութիւնը։ Լաւ է նպատակ չունենալ քան սխալ նպատակի ծառայել։

Երկրորդ՝ վանքանին ճանաչումը կը ծառայէ իբրեւ «յաջողութեան չափ»։ Դպրոցավարութեան կամ դպրոցական կրթութեան ճշմարիտ փորձը՝ բաշխակալ վանքանին ժամանումն է։ Եթէ այս վանքանը ձեռք բերուած է, վարժապետը յաջողած է իր աշխատութեան մէջ։ Եթէ ձեռք բերուած չէ սակայն, վարժապետը վրիպած է իր գործին մէջ։ Ամեն կրթիչ պարտաւորապէս պարտիչ, փորձի մը ենթարկել իր յաջողութիւնը։ Այս փորձը ո՛չ միայն կուտայ հարկ եղած գոհացումն ու գրգիռը, այլ և կարելի կ'ըլլայ զարգացուցիչ վարժապետ մը որ զուրկ է իր յաջողութիւնը վարձակ միջոցներէ՝ յաջողակութեան ու կարողութեան մէջ չի կրնար զարգանալ։

Երրորդ՝ վանքանին յատակ ճանաչումը կը ծառայէ իբրեւ «փորձ մի ջոցներու»։ Դպրոցական կրթութեան համար միջոցներ հնարուած են։ Առանձին սանդղակներ, միջոցներ են, սակայն կ'վանքանը թէ վարժապետներէն չատ կը զարգանան գանոնք ասանց նկատելու ժամանակի վանքանը կամ սկզբունքները որոնց վրայ հիմնուած են անոնք։ Բաւական չէ որ ճշմարիտ վանքանին հասնինք, այլ և պէտք է հասնինք անոր, որչափ կարելի է, ամենէն բիչ միջոցներով։ Ժամանակի վանքանը յատակօրէն ըմբռնող կրթիչը երբեք դիմում չըներ անպէտ, գնում ու վատ միջոցներու, կ'որդեգրէ նպատակայարմար միջոցները միայն, և ասոնց ալ «բարգաւաճման արէգը» նկատի առնելով, կը ջանայ գործածել ամենէն լաւերը։

Հոս հարկ է ակնարկ մը նետել դասախրատութեան վանքանին վրայ։ Դասախրատութեան ընդարձակ վանքանն է մարդը մարդկային գոյութեան նպատակները իրագործելու, այսինքն՝ ամբողջութեամբ ապրելու պատրաստել։ Ասի կը պարունակէ ո՛չ միայն բարձրագոյն բարոյական սանդուխէն, որ մահասարսուռ տգեղութիւն մը բրաւ Բոլինի վրայ իր նեղ ու եղոտ սահմանակներովը, գոյշ մնալու համար որ կը լեցուներ զայն, բայց տաքթորն բաւ անոր թէ ի Փարիզ ամենուրեք աժան տուներու մէջ այսպէս էր... Տունը գրեթէ մաքուր էր... և եթէ յարկաբաժինն յարմար ըլլար, Բոլին չատ հանգիստ պիտի ընէր հոն։

Զարբարդ յարկն ունէր նրբանոյթ մը սանդուխին քիչ մը աւելի լուսաւոր, որուն վրայ կը բացուէին չատ մը նմանօրինակ յարկաբաժիններու դռները։

Մէկ հատին մէջ միայն մարդ կը բնակէր...

Սարսուռ մը անցաւ Բոլինի ամրողջ մարմնէն ի տես այս տխուր, ցուրտ, թաւփուր նրբանցքին։ Թուեցաւ իրեն թէ վախէն պիտի մեռնէր հոն։

Դռնապանուհին բացած էր յարկաբաժնի մը դուռը։

—Ասիկա չորս հարիւր ֆրանք է, ըսաւ... Վարձատիրն կէց կը գտնուի ուր կը ընակի չատ հանդարտ երիտասարդ մը, յանձնապահի վրայ նեկարիչ։ Կորուսած է իր կինը զոր կը պաշտէր և ժամանակը լրով կանցունէ... Գրեթէ բնաւ դուրս չելլեր և չեմ գիտեր ինչո՛վ կ'ապրի... Այս միջոցին իր սենեակն է... իր նատած յարկաբաժինն տասը կը նեմանի... Մենաց որ այս երկուքը միայն կան չորս հարիւրի... Միւսներն երեք հարիւր են, և խոհանոցն անպարծանելի է։ Անանկ մութ է որ չի տեսնուիր...

Բոլին ներս մտած էր տաքթորին ու Մարքին հետ։ Սենեակները կը քննէր... Բաւական մեծ էր իրեն ու իր զուգին համար։ Պատուհաններէն կը նայէր... Հեռուանց կ'երեւցին քանի մը ծառի կատարներ որք կ'օրօրուէին հովին... Այս ալ կանանչութիւն էր, և այս կանանչութիւնն յոյս մ'կը ծնուցանէր սրտին մէջ։ Ցնծալ անգթրութեան զգացում մը կը տիրէր վրան այդ բարձրութեան մէջ. շուրջը տեսած այդ տուներու խոնարհայոյսին մէջ ինքզինքը փոգուած ու կրսուած կը զգար։ Ո՞վ պիտի գար փնտռէր զինքը։

Քսաւ տաքթորին.

—Ինծի կուգայ որ չատ հանգիստ պիտի ըլլամ հոս։

—Հանենա՞ք։

—Այո։

Որոշեցին վարձել այդ բնակարանը, և յաջորդ օրուընէ իսկ տաքթոր Պեռլօ կահեր բերել տուաւ, յետոյ հրաժեշտ տուաւ իր բարեկամներէն, քանի անգամ համբուրեց փաբր Մարքը, կիին գաւակը, գրեթէ իր թոռը, և թոռուց գանոնք աչքն արցունքով լի, ակամայ սիրտ ի գոյ անոնց համար։

Բոլին մինակ էր Փարիզի մէջ, մինակ՝ Մարքին հետ...

(Շարունակելի)

ԴՊՐՈՑԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կրթական հարցեր մեր մէջ ալ սկսած են ուշադրութիւն գրաւել։ Ասանց ուրիշ լուծումէն մասամբ կախում ունի մեր մատաղ սերունդին լիակատար փիթանումն ու զարգացումը։ Դպրոցավարութեան խնդիրն ալ այդ հարցերու կարգին կը պատկանի և իբր այն ունի վերին աստիճանի կարեւորութիւն։ Emerson White ունի School management անուն պատուական գործ մը այս տիպին նուիրուած։ Այդ գործէն գրեթէ նոյնութեամբ թարգմանուած յօդուածներու շարք մը կը սկսինք նուիրել մեր Պատ. պաշտօնակիցներու և ամէն անոնց որ կրթական խնդիրներով կզբաղին,

Ա. Դպրոցավարութիւն—Լեան Բուռ վանքանը

Դպրոցավարութիւն — դպրոցի կառավարման—կամ, աւելի մասնաւորելով, դպրոցական կրթութեան (discipline) բարձրագոյն բարոյական վարչութիւն մը։ Դպրոցական կրթութեան ու երջանկութեան պատրաստել մարդը՝ այլ ու դեռանքի բոլոր պարտականութիւնները ուղիղ կատարելու յարմարցնել գնա։ Մարդը չրմապատուած է ա՛չ միայն բնութեան զօրութիւններէն, օրէնքներէն ու կեանքէն, այլ և մարդկային յարաբերութիւններէն։ Մարդը պիտի ըլլայ ընտանիքի պէս, ընկերութեան անդամ, պետութեան քաղաքացի և այս յարաբերութիւններէն կը ծնին պարտաւորութիւններ ու պատասխանատուութիւններ որոնք ամենէն աւագ կարեւորութիւն ունին։ Ուրեմն դաստիարակութեան ընդարձակ վանքանն է մարդկութիւնը։ Մարդը՝ մարդ դնել, ա՛չ թէ արհեստաւոր, վաճառական, բժիշկ, վանական, ուրիշ։

Այդ բոլորով դաստիարակութեան վանքանը՝ ասոր մէջ իր բաժինն ունի դպրոցական կրթութիւնը։ Սրա՝ կը հարցնենք. «Դպրոցական կրթութեան բաժինը ի՞նչ է» կամ, ուրիշ բառերով։ «Դպրոցավարութեան կամ դպրոցական կրթութեան մէջ ժամանելի վանքանը ի՞նչ է»։

Ամենը պիտի պատասխանեն. «Դպրոցավարութեան վանքանը կարգ կանոնի — կարգապահութեան—ապահովումն է. աւելի լուրջ խօսկող անձինք պիտի աւելցնեն «և ուսանողութեան մէջ ժրաջանութիւն»։

Սակայն կը հարցնենք. կարգապահութիւնն և ուսանողութեան մէջ ժրաջանութիւնը դպրոցական կրթութեան վանքանները են, ասանք դպրոցական յաջող գործի սոսկ պայմաններ չեն։ Կարեւոր պայմաններ. սակայն լոկ պայմաններ։

Դպրոցավարութիւնը մասն է աւելի ընդարձակ գործի մը—աշակերտները կանքի պատրաստութեանց և պատասխանատուութեանց յարմարցնել։ Դպրոցը լոկ միջոց է այս մեծ վանքանին։ Հեղինակ մը կ'ըսէ. «Վարդը կեանքի երեք չորրորդն է»։ Բայց սակայն փարթի ազդիրը նկարագիրն ըլլալով, ուզիղ վարդը կոստացուի մասաղ հասակի մէջ ալ ոչ նկարագրի կազմութեան։

Վարդի վերաբերութեամբ, նկարագրի մէջ դնուած տարրն է անձնազոհութեան և անձնազրկութեան—իր անձին ուզղութիւն տալու կարգադրութիւն—, և ուստի դպրոցական կրթութեան՝ առաջնորդող վանքանն է աշակերտները անձնազոհութեան և անձնազրկութեան մէջ վարժեցնել։

Այսպէս կը տեսնուի թէ՝ դպրոցական կրթութեան նպատակը դպրոցով չի վերջանար։ Անոր բարձրագոյն կեանքին կը նայի, և կը ներքի տալ այսպիսին ճշմարտապէս ազգերու կարգադրիչ։

Ցայտնի է թէ այսպիսի նպատակ մը իրագործելու համար, դպրոցական կրթութիւնը պիտի բանակել բաւական չափով բարձրագոյն կրթութիւն, — ուզիղ դպրոցման գործունէութիւն, խրճիթ կենդանացում, բարոյական գաղտնութեան բաւաւորում և բարձրագոյն շարժառիթներով ունակաբար գործել կարենալու համար կամքի մարդիկ։

Դպրոցավարութիւնը, եթէ այսպիսի վանքանեալով չափուի, աշակերտները կրթելու գործին մէջ կարեւոր դերապատ մը կ'ելլայ, ա՛չ միայն լոկ պայման այսպիսի կրթութեան, այլ և անոր մէջ ասենէն կենդանի տարրն։ Այն ատեն դպրոցավարութիւնը իր էական տարրերը նկատուած մեքենական միջոցներէն վեր նկարագիր կազմելու մասարդային կը բարձրանայ, և աշակերտները հանդարտ պահելու խնդիրի գործն ըլլալէ դադրելով այլ եւս՝ կը դառնայ մասը այն մեծ արուեստին որ կը ծառայէ արիներու եւ մարդու ասեն ինչ որ գեղանդապէս ճշմարտապէս ու լաւ է մարդկային բնութեան մէջ։

Ս. Մ. ԴԱՍԱՊԵԱՆ

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼԷԻ (43)

ԺԻՒԼ ՏԸ ԿԱՍԹԻՆ

ԲՕԼԻՆ ՏԸ ՄԵՐԻԱՆ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

Տաքթորը գործի սկսաւ։ Առաւ մկրատը, կտրեց Բոլինի խարտեաշ խսպոպները, որք ոսկիէ ամպի մը պէս կարծես չրջապատեցին զայն... Մնացեալ մազերուն վրայ հիգուկ մը լեցուց որ թթացուց զանոնք և հանեց շղոսրածակ գոյնը։ յետոյ անցաւ գէնքին զոր չպարեց և կարմրցուց, գունեկիկ երեւոյթ մը տալով երեսին... Դիմագծերը կարծես այլափոխուեցան։ մինակ աչքերը մնացին ինչ որ էին։ լուսաւոր ու մեծ։ Տաքթորն անոնց ցպէիու արթնութիւնը չէր կործած... Երբ աւարտեց, նայեցաւ իր գործին... Արցունքներ կուռեցնէին իր աչքերը։ Գնաց հայլի մը գաւաւ և յանկարծ մանկամարդ կնոջ առջեւ դրաւ։

Բոլին սոսկալի աղաղակ մը արձակեց.

—Ա՛հ, Աստուա՞ծ իմ, ըսաւ։

Ցնոյ բնազդաբար, չտեսնելու համար այդպէս ապեղծուն, այլակերպիլը, ձեռքերն աչքին տարաւ։

Կուլար... յարեահոս կուլար։—Լէն, գոն արցունքներ,—ոլոր այտերէն վար կը թաւալէին և մինչեւ գետին կ'իջնային։

Բժիշկն, ոչ նուազ յուզուած, ոչ նուազ տխրած, կուլար անոր հետ։

Աղաղակ մը եաւ Բոլինի սրտէն.

—Եթէ զաւակս ա՛լ չպիրէ զիս։

—Մի՛տ իր մայրը չէ՞ք։

—Եթէ ա՛լ չճանչնայ զի՛ս։

—Մի՛տ պիտի ճանչնայ ձեր սէրը։

—Բայց ա՛լ ոչ ոք պիտի սիրէ զիս... Ոչ ոք պիտի տեսնէ զիս այնպէս՝ ինչպէս կի տեսաւ...

Այս գաղափար քիչ մը վիրաբերեց զինք գոգցես...

Տաքթորը մրմնջեց.

—Այս միջոցը միայն կար...

—Եթէ զաւակն միտ կը սիրէ զիս, ըսաւ Բոլին, քանի մը չպիտի ցաւիմ։

—Կուզէ՞ք որ երթամ բերեմ, ըսաւ Պ. Պեռլօ։

—Այո...

Եւ Բոլին առանձին մնաց. այդ փորձին անձկութեանը մէջ, վճռական փորձ իր երջանկութեանն համար։

Տղան ներս մտաւ, յետոյ առանց զարմացման ճիչ մը արձակելու, գնաց նեստուեցաւ մօրը բազուկներուն մէջ։

Բոլին, ինքիրմէ ելած, բռնեց զայն ու գգուանքներով և համբոյրներով ծածկեց։

Խնդեցեր էր։ Կը խօսէր առանց ըսածը գիտնալու։

—Կը ճանչնա՞ս ուրեմն զիս։ Դեռ գեղեցի՞կ կը գտնես։—Ջե՞մ սոսկացուներ քեզ

—տգեղ եմ հիմակ, տգեղ եմ։

Իբրեւ պատասխան, փոքրիկն պնոր գերկն ինկաւ։

—Կը սիրեմ քեզ, մրմնջեց։

—Ա՛յ բանի մը վրայ չեմ ցաւիր, բաւ Բոլին, քանի որ զաւակս առջի պէս կը սիրէ զիս։

—Աւելի կը սիրեմ, փոքրիկ մայր։ բաւ տղան։

—Եւ ինչո՞ւ...

—Ջեմ կրնար ըսել, բայց գիտեմ։

Բոլին բազուկներուն մէջ բարձրացուց զայն մէկ թափով.

—Սիրելի, սիրելի պզտիկս, ըսաւ... ամեն զոհողութիւններ անուշ պիտի ըլլան ինծի՝ քեզ համար։

Նոյն օրն իսկ սկսան փնտռել վերջնական բնակարան մը։ ուր հաստատուէր Բոլին։ Ա՛լ անոնց երեսը չէին նայեր... Ոչ մէկ գլուխ եաին կը դառնար։—Փոքանակ վիշտ զգաւոր։ Բոլին կուրախանար։

—Վերջապէս, ըսաւ, ա՛լ չպիտի նշմարեն զիս։

Կը վարժուէր իր տգեղութեանը կամ գէմ իր դէմքին անշնորհութեանը, վասնզի բարբարին տգեղ էր։ ինչ որ գարձեալ ուշադրութիւն պիտի հրաւիրէր իր վրայ... Սանտիկ ուրախ էր, սիրան աւելի հանդարտ զգալով, իր զաւակը փրկուած կարծելով... Բմահանգամ մը ունեցաւ։ Ուզեց այս վիճակին մէջ լուսանկարն հանել տալ, որպէսզի տաքթորն իր մօրը տանի իր կենդանագրերը։

Լուսանկար մըն ալ պիտի տար զոր առաջ հանել տուած էր մօրը զրկելու համար, որպէս զի իր դէմքն աչքին առջեւ ունենայ։ Պառաւուհին երկուքն ալ պիտի ունենար հիմակ և անոնց նայելով պիտի կրնար դատել թէ որչափ մեծ հոգ էր Բոլինի սիրտը լեցուցող մայրական սէրը։

Տաքթորը չընդդիմացաւ այս արդարացի փափագին...

Այն օրն էր որ, լուսանկարչատունէն դուրս ելլելով Կանտա-Ամէ ծառուղիին մէջ, դիպուածը Աքսոխ փողոցը տարաւ տաքթորը, Բոլինն ու Մարքը։

Տեսնելով այդ փողոցը, մայթերը անցորդներով լեցուն, ուր բարբ տունները խանութներ կամ գործատուներ ունէին. որ չատ մօտ էր մեծ ծառուղիներուն, Պուլոնիի անտառն քիչ հեռու, տաքթորը ըսաւ.

—Աւտսիկ ձեզ պէտք եղած փողոցը... Հոն պիտի թ-գտնիք ի՞նչպէս մրջիւնոցի մը մէջ... Ոչ ոք ուշադրութիւն պիտի դնէ ձեզ... Ասկից դատ, բնակիչներն հանդարտ են, փաբր վաճառականներ կամ բանուորներ։ Շատ ատ կամ թափառող աղջիկներ չկան... պարկեշտ և հանդարտ ժողովուրդ մը...

—Հոս փնտռենք ըսաւ Բոլին, թերեւս մեզի յարմար տեղ մը գտնենք։

Վար իջան փողոցն... ոտգպարերը նայելով... 150 թիւ տան վրայ տեսան ծանուցում մը թէ փոքր բնակարաններ կային հոն վարձու...

Մտան դռնապանին խուցը և յարկաբաժիններուն գներն հարցուցին...

—Երեք հարիւրէն չորս հարիւր ֆրանք։

—Ո՞ր յարկը։

—Զարբարդը։

—Կրնա՞նք տեսնել, հարցուց տաքթորը։

—Անշուշտ։

Ներս մտան, անցան բակէն, վեր հանդուրեցին, որ մահասարսուռ տգեղութիւն մը բրաւ Բոլինի վրայ իր նեղ ու եղոտ սահմանակներովը, գոյշ մնալու համար որ կը լեցուներ զայն. բայց տաքթորն բաւ անոր թէ ի Փարիզ ամենուրեք ասան տուներու մէջ այսպէս էր... Տունը գրեթէ մաքուր էր... և եթէ յարկաբաժինն յարմար ըլլար, Բոլին չատ հանգիստ պիտի ընէր հոն։

Զարբարդ յարկն ունէր նրբանոյթ մը սանդուխին քիչ մը աւելի լուսաւոր, որուն վրայ կը բացուէին չատ մը նմանօրինակ յարկաբաժիններու դռները։

Մէկ հատին մէջ միայն մարդ կը բնակէր...

Սարսուռ մը անցաւ Բոլինի ամրողջ մարմնէն ի տես այս տխուր, ցուրտ, թաւփուր նրբանցքին։ Թուեցաւ իրեն թէ վախէն պիտի մեռնէր հոն։

Դռնապանուհին բացած էր յարկաբաժնի մը դուռը։

—Ասիկա չորս հարիւր ֆրանք է, ըսաւ... Վարձատիրն կէց կը գտնուի ուր կը ընակի չատ հանդարտ երիտասարդ մը, յանձնապահի վրայ նեկարիչ։ Կորուսած է իր կինը զոր կը պաշտէր և ժամանակը լրով կանցունէ... Գրեթէ բնաւ դուրս չելլեր և չեմ գիտեր ինչո՛վ կ'ապրի... Այս միջոցին իր սենեակն է... իր նատած յարկաբաժինն տասը կը նեմանի... Մենաց որ այս երկուքը միայն կան չորս հարիւրի... Միւսներն երեք հարիւր են, և խոհանոցն անպարծանելի է։ Անանկ մութ է որ չի տեսնուիր...

Բոլին ներս մտած էր տաքթորին ու Մարքին հետ։ Սենեակները կը քննէր... Բաւական մեծ էր իրեն ու իր զուգին համար։ Պատուհաններէն կը նայէր... Հեռուանց կ'երեւցին քանի մը ծառի կատարներ որք կ'օրօրուէին հովին... Այս ալ կանանչութիւն էր, և այս կանանչութիւնն յոյս մ'կը ծնուցանէր սրտին մէջ։ Ցնծալ անգթրութեան զգացում մը կը տիրէր վրան այդ բարձրութեան մէջ. շուրջը տեսած այդ տուներու խոնարհայոյսին մէջ ինքզինքը փոգուած ու կրսուած կը զգար։ Ո՞վ պիտի գար փնտռէր զինքը։

Քսաւ տաքթորին.

—Ինծի կուգայ որ չատ հանգիստ պիտի ըլլամ հոս։

—Հանենա՞ք։

—Այո։

Որոշեցին վարձել այդ բնակարանը, և յաջորդ օրուընէ իսկ տաքթոր Պեռլօ կահեր բերել տուաւ, յետոյ հրաժեշտ տուաւ իր բարեկամներէն, քանի անգամ համբուրեց փաբր Մարքը, կիին գաւակը, գրեթէ իր թոռը, և թոռուց գանոնք աչքն արցունքով լի, ակամայ սիրտ ի գոյ անոնց համար։

Բոլին մինակ էր Փարիզի մէջ, մինակ՝ Մարքին հետ...

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒԼԻՍ 31,12 ՕԳՈՍՏ. 1895

Քաղաքական կացութիւն

ՋԱՐԳ ՖԵՐԻՍՏՈՆԼԻՅԻ Ի ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Շարաթ միջօրէին առաջ առնուած անգլ. լրագիրք հնագոյն հեռագրերն հրատարակած են ի Չինաստան Բրիտանիէից ջարգին վրայ՝

ՇԱՆԳԱՅ, 5 Օգոստ.

«Հուազանկի միսիոնարք ջարդուեցան «Բանջարակերք» կոչուած 80 հոգւոյ հրոսախմբի մը կողմէ։ Միսիոնարուհիները ազատեցին որ իրենց կեանքին խնայուի, խոստանալով տալ իրենց արժէքաւոր առարկաներն և բոլոր դրամը։ Բայց հրոսակները պոռայ իր մարդերուն որ չմնայեն և սպաննեն ամենքն ալ։ Աւարիկ ջարդարարներուն անունները, ամենքն ալ անգլիացի։— Պ. և Տիկին Սգիբբրդ, Օրիորդ Նէլլի Սմիտրը և Օրիորդ Լէնա Ա.բրիշ այրեցան հրկիզեալ տան մէջ։ Օր. Հէսի Նիբոմպը նիզակահար ըրին և գահավէժէ մը վար նետեցին։ Օր. Մարշալի կուրդը կտրեցին։ Օր. Կրատն նիզակահար եղաւ գլխէն։ Օր. Թոբսի Սմիտրըսի դանկին մէջէն անցուցին նիզակը։ Պ. Հէրպերդ Սգիբբրի դանկը ջախջախեցին և ուղեղը դուրս թափեցին։ Օր. Լէնա Սգիբբրդ սարսափէն մեռաւ։ Մանրապէս վիրաւորեցան Պ. Սգիբբրդի ուրիշ չորս զաւակներ և Օր. Քասլինկդըն։ Այսօր մեծ Դէնի մը տեղի ունեցաւ հոս, յորում բոլորովեցաւ այս հակամարդկային խժդժութեանց դէմ, և որոշուեցաւ ուղղակի կոչում ընել այլ և այլ կառավարութեանց ի պաշտպանութիւն։ գանգատելով նաև որ նոխկին և արդի չարագործութեանց հեղինակներուն արժանավայել պատիժ չէ տրուած։»

ԼՈՆԴՈՆ - ԲՈՆ, 5 Օգոստ.

«Բու-Զէնկի մօտ ի Հուազանկ միսիոնարական պաշտօնարանին վրայ յարձակումն սկսաւ հինգշաբթի կանուխ։ Այս պաշտօնարան միանգամայն գարմանատուն մը կը պարունակէր։ Կրակ տրուեցաւ չէնքերուն, և սպաննուեցան ուսի կանայք և օրիորդք, կիներէն միայն մէնուսինն և տղայ մը, և ուրիշներ վիրաւորեցան։ Վիրաւորեալներէն երկուքը մահամերձ են։ Սպաննելոց մարմինները վաղը կը տարուին ի Ֆաու-Զու։ Չինայի զօրք ղրկուեցաւ ջարդին վայրն, և անգլ. և ամերիկացի հիւպատոսք այս մասին փոխադրային հետ տեսակցութիւն մը պիտի ունենան վաղը։ Նոյն միջոցին Հուազանկ գտնուող ամերիկացի ամեն միսիոնարք փախան։ Միսիոնարք Չինացիները գրգռող բան մը չէին ըրած։ Ընդհանուր զայրոյթ կը տիրէ հոս խժդժութեան հեղինակներուն դէմ։»

ԱՆՆԱՅՈՒՂԻ ՄԻՍԻՈՆԱՐ ՄԸ

Լոնտոնի լրագիրք իրենց անցեալ շաբաթաբթի թուով ընդարձակ կենսագրականներ հրատարակեցին վերեւ յիշուած անգլիացի միսիոնար Պ. Թոպրդ Սգիբբրդի վրայ, որ «Բանջարակերք» կոչուած չինական վարագ հրոսախմբին զոհերէն մէկն է։ Անգլիոյ և Արտասահմանի Առտուտանչնչող Ընկերութեան կողմէ Պ. Ռ. Բայդ նամակ մը հրատարակելով Թայմսի մէջ, կը խօսի այս միսիոնարին անձնուէր աշխատութեան վրայ Չինաստանի ներսերն, և ներսիկ կը հաղորդէ յուլիսի 24 թուով վերջին նամակը զոր ստացած էր անկէ, ինչպէս մարդն իր այս գրով կը յիշեցնէ թէ մեծ յաջողութիւն գտած է Նոր Կտակարանին Ֆու-Զաուի չինական ժողովրդային բարբառով թարգմանութիւնը, զոր ինք կատարած էր՝ լատինական տառերն ի կիր արկանելով միսիոնակ չինական գժուարընթեռնելի և ամէն կերպիւ անպարմար տառերուն, ու գոհութեամբ կ'ասէ թէ չինացի խեղճ տգէտ կիներ երեք ամսուան մէջ կրցած են կարդալ Սուրբ Գիրքը, զոր արդէն հասկնալու զգուարութիւն չէին քաշեր, զի մեծ հոգ տարած էր որ ճիշդ ժողովրդային լեզուաւ ըլլար թարգմանութիւնը։ Պ. Ռ. Սգիբբրդ նպատակ կը ինդրէ Նոր Կտակարանի ուրիշ թարգմանութեան մը հրատարակման համար, որովհետեւ նմանապէս լատին տառեր ի կիր արկանելով Ս. Գիրքը թարգմանած է նաև Բիսնկ-Նինկի ժողովրդային բարբառին։ Մաքն ալ մասամբ իրենք հայթայթեր են՝ միսիոնարուհեաց ձեռագործներն ի վաճառ հանելով, յորմէ 300 տոլար ստացեր են, բայց ասիկայ չի բաւեր հրատարակման ծախքին։

Պ. Բըրդը, Անգլիոյ արտաքին գործոց խորհրդականն, որ ծայրագոյն Ասիոյ ամէն կողմը գործի վրայ տեսած է թէ՛ կաթոլիկ թէ ամերիկացի և թէ անգլիացի միսիոնարները, կ'ըսէ թէ անգլիացի միսիոնարք կրթութեամբ, գործունէութեամբ և ճարտարութեամբ ամենէն նշանաւորներն են։

ՁԱՐԻՆ ԸՆՏԱՆԵՐԸ.

— Զարին եղբօր փոքր քիչ մը ազէկ է, կ'ըսէ Քոբենկակէ հեռագիր մը, որ կը ծանուցանէ թէ հիւանդ Զարեւիչն իւր մօր՝ այրի Մարիա Կայսրուհւոյն և իւր կրտսեր եղբօր Միքայէլի և կրտսեր քրոջ Օլգայի հետ կը բնակի Պէրնգորֆի դղեակը։ Զարեւիչն ներիր չաթաթ միայն պիտի կենայ Դանիոյ հիւրընկալ երկրին մէջ, և ապա ի Միջերկրական ծովային պտոյտի պիտի երթայ։ Իսկ այրի Կայսրուհին իւր միւս երկու զաւակներուն հետ Դանիա պիտի մնայ մինչև սեպտ. վերջը։

ԿՈՐՆԹՈՍԻ ջրանցքի ընկերութիւնը ծանուցեր է բաժնետէրուն թէ հասութիւց անբաւականութեան պատճառաւ յուլիս 15ի կարօնը պիտի չկրնայ վճարել։ (Կորնթոսի ջրանցքը պզտիկ ազարան է Բանամայի ջրանցքին։ Թէպէտ բացուեցաւ, բայց միշտ կը փլի, միշտ նորոգում կայ, և ամենէն կարեւոր ընկերութիւնք, ընդ որս Լայս, իրենց նաւերն այս ջրանցքէն չեն անցուներ։)

ՊՈՒԼԳԱՐՑԱՆՑ ԳՈՐԾԵՐ

Կ'երեւի թէ Ֆերտինանտ իշխան, գէթ առ այժմ, միտքը փոխեր է, որովհետեւ Բարլսպատէ փոխանակ ուղղակի Սոֆիա երթալու, Հունգարիա գացեր է, և հոն ժամանակ մը հանգիստ պիտի ընէ եկեր իւր եղբօր ընդարձակ ագարակին մէջ, որուն յարակից անտառը լի է երէնեով։ Բայց որովհետեւ Ֆերտինանտ իշխան արդէն քանի ամիսէ ի վեր հանգիստ ընելու վրայ էր ի Բարլսպատ, յաւելուածական հանգիստն ի Հունգարիա չի կրնար նշանակութիւնէ զուրկ ըլլալ, կ'ըսեն Վիեննայի լրագիրք, որոց հրատարակած հեռագրերուն նայելով, Սոֆիայի իշխանապետական առկայութիւնն մէջ չեմ հետաքրքրութիւն կայ Ն. Բարձրապատուութեան վիրադարձին։ Հետաքրքրաշարժ է թէ Ֆերտինանտ իշխան ի վերջոյ ինչ որոշում պիտի տայ, այսինքն՝ իրաւունք պիտի տա՞յ անոնց որք անցեալ օր կը պնդէին թէ միտք չունի Պուլկարիա դառնալու։

* * *

Սոֆիայէ պաշտօնական ազդարարէ կը ծանուցուի թէ պուլկար տարագներու թիւն յուլիս ամսուն 600 էր, որոցմէ 60ն սպանուած են, 30ը գերի բռնուած և 60ը ծածկուածներիմի լեռնաշղթային մէջ։ Մնացեալք Պուլկարիա փախած են։ Զի կարծուիր որ պուլկարական ուրիշ տարագ խումբեր երեւան գան։

—Սէյդոթ, հանգուցեալ Սգամպուլովի թերթն, հերքելով Մարէի տարատանութիւնները ընդդէմ Պ. Սգամպուլովի, կը խոստանայ հրատարակել շահեկան վաւերագրեր անոր արտաքին քաղաքականութեան վրայ, որոս պահած է այրի տիկին Սգամպուլով։

* *

Սգամպուլովին Սոֆիայի թաղմակիցը կը պատմէ տեսակցութիւն մը այրի Տիկին Սգանպուլովի հետ, որ տեսակի պուլկար բաղաքագէտին մահուան ինչ ինչ ներքին պարագայները մանրամասնել է։ Երբ այն կէտին կուգայ ուր տիկինը կը պատմէ իւր ամուսնոյն վերջին կամքին համեմատ մերժելը Ֆերտինանտ իշխանի կողմէ զրկուած պսակը, տղայքը կուգան ոպէս զի իրենց մայրը պագնէ զիրենք։ Թաղմակիցն յիշեալած որբացեալ այս փոքրիկ մանկիկներուն առջեւ խօսքը փոխելով, կը հարցնէ թէ ո՞ւր պիտի կրթել տայ զանոնք։

=Պուլկարիոյ մէջ։ Եվեմ ինձ Ցեար, սիրով կը թողնէի Պուլկարիան և իւր բոլոր յիշատակները, բայց իմ ամուսինս միշտ կը պատուիրէր որ իւր զաւակներ Պուլկարիոյ մէջ կը թողուին, և ոչ թէ օտար երկրի մէջ։ Նաեւ չէր ուզեր որ անոնց համար դպրեակներ ու վարժարաններ ունենամ։ «Մայր մը լուսագոյն դպրեակն և ամենէն ազէկ վարժարանն է իւր զաւակներուն համար։» Այս էր իւր հաստատ համոզումն։ Կը պատուիրէր նաեւ որ մինչեւ տասն տարեկան դպրոց չղրկեմ զանոնք։ Իւր մէկ ուրիշ վարդապետութիւնն այս էր թէ աղայ մը նախ և առաջ քաղաքապէս պէտք է զարգանայ, զի անգամ մը քաղաքապէս զարգանալէ և ուժգնալէ ետքն, երկու անգամ շուտ կը սովրի։ Իւր սիրականն է փարիզի Վէբռ։ Իւր պատկերն է, ու կը պաշտէր զայն։ Հօրը ձեռուընէը սիրով և հաճոյքով կը դողդողին երբ իւր այս վարդիկ ազիկը կը դրէր ու կը պագնէր։ Թէպէտ մանկիկ։ Երբ տեսայ որ Վէբռ կ'աշխատէր քակել կապն այն անօթին որոյ մէջ պահուած են հօրը վիրաւորական գործողութեամբ կըտրուած հանուած ձեռուընէրն, հարցուցի թէ ինչ կ'ընէ։ —

=Հայրենիս ձեռքը պիտի պագնեմ, ըսաւ։

«Նորածինն ես իւր ճիշդ պատկերն է։ Դեռ չմկրտեցինք, թէև մէկ ու կէս տարու եղաւ։ Զի կը փափաքէինք մկրտութիւնը կատարել ի Թռնովա, և 18 ամիսէ ի վեր Սոֆիայէ մեկնելիս անկարելի եղաւ։ Գիտէք որ եթէ գուրս ելնելու ազատութիւն ունենար, այս ազէտ չէր պատահեր։ Նորածինին համար իւր հօր փափաքն էր որ Աստուանենք զայն։ Հիմակ ես ալ կը փափաքիմ կցել Ստեփան անունն, ու պիտի մկրտենք Ստեփան-Աստ։ Հանգուցեալը վերջին ժամերուն անյագ ծարաւ մ'ունէր։ Շարունակ պաղ արգանակ, հանքային ջուր և կաթ կուտայի իրեն։ Անգամ մը երբ գաւաթը բռնած կը խմէր իրեն, տեսայ որ ջղագգօրէն ակառները կառչեցան գաւաթին։ Հասկցայ որ մենք կոչուած ուղեղատապն սկսած էր։ Զի մեր անգրանիկ մանչ զաւակն ես նոյն պատանունով մեռած էր։»

* *

Պ. ՆԱԶՈՎԻՉ, արտաքին գործոց վերատեսուչ Պուլկարիոյ իշխանապետութեան, ընդունելով Բէլլէր Լոյդի Սոֆիայի թղթակիցը, պատկ դնել գացող պատգամաւորութեան նկատմամբ տարածուած կարգ մը կարծիքներն հերքեց։ Նախ և առաջ, ըսաւ թէ «Տ. Բիլեման եպիսկոպոս և իւր ընկերք իրաւունք չունէին իրենց անձնական կարծիքներն իբրեւ իրենց ժողովրդեան մեծագոյն մասին կարծիքը ցուցնելու։ Այսպիսի պաշտօն մը տրուած չէր ոչ եպիսկոպոսին ոչ ալ ուրիշի մը։ Պատգամաւորութեան վրայ պէտք եղածէն աւելի խօսուեցաւ լրագրերուն մէջ։ Այնքան կարեւորութիւն չէր կրնար ունենալ եւ յետոյ, որպէս զի այն կարծիք թէ եպիսկոպոսին արտօնութիւն տրուած ըլլայ ինչ ինչ առաջարկներ տանիլ հաշտութեան համար։ Ո՛չ Ֆերտինանտ իշխան ոչ ալ ժողովուրդը տրամադիր չեն ո և է կարեւոր բան մը գտնելու կամ իրենց ձեռք բերած կացութենէն հրաժարելու։» և յետ ակնկալութեամբ։ Պուլկարք խաղաղապէս աշխատելու հետամուտ են, բայց ստրնանալ չեն ուզեր։» (Նայէ Ֆրայէ Բրեսէ կը գրէ թէ պատգամաւորութեան պաշտօնին ի գերու երեւելուն վրայ, նոյն իսկ անոր պաշտօնը կը հերքուի իշխանապետութեան վարիչներուն կողմէ։)

* * *

ՖԵՐԴԻՆԱՆԴ ԻՇԽԱՆ ըսեր է Մարդէի թղթակցին.

«Ի խնդրոյ Օսմ. գերիշխան Տէրութեան հս մակեդոնեան սահմանագլուխը զրկեցի հետեւագրոյց քանի մը վաստեր, որոց երեւումն իսկ բաւ եղաւ աւազակներուն և ապատակներուն յարուցած յուզումը խաղաղներու։ Ես միշտ ջանադիր եղած եմ արմատացնելու գերիշխան Տէրութեան վստահութիւնն իմ վրայ, և խորհուրդ տուած եմ Սելանիկի և Գոստանդի Պուլկարներուն որ հանգարտ կեանն։ Գործը դժուար եղած է թէպէտ, բայց ես իմ պարտականութեանս բաժինը կատարած եմ արդէն։»

* * *

Ֆերտինանտ իշխան յիշեր է նաեւ թէ պուլկարական գործերուն մէջ իւր ընթացքը քսնդատաղոյ 500 նամակ ընդունած է Վիեննայէ և Պերլինէ մինչեւ Օգոստ. ամսոյ սկիզբը։

ՅԵՌԱԳԻՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 10 Օգս.—Արհիդուքս Ֆրանց Ֆէրտինանտ (Ֆրանց Եղբէք Կայսեր եղբօր Բարլ Լուտվիկ արհիդքսին որդին և գահաժառանգ) խուչափղի բորբոքումէ հիւանդացած է։ Բժիշկներն հանգիստ պատուիրեցին։ Ուշան մեծ ռազմափորձերուն ներկայ պիտի չըլլայ։

ԼՈՆՏՈՆ, — Օսպորն հայկերոյթ տրուեցաւ, ներկայ էին Վիքտորիա Թագուհին, Վիլհէլմ Կայսրն, Սաքէֆանի արհիդքսուհին, Վիլհէլմ Կայսեր եղբայրն, և Մէքլէմպուրկի Շվէրինի դուքսը։ Թագուհին և Կայսրը բաժակներ պարպեցին արքայական ընտանեաց կենացը։

—Օսպորն արքայական գրօսանաւին մէջ ի պատիւ Վիլհէլմ Կայսեր Կալէսի իշխանին տուած հայկերոյթին մասնակցեցան արքայական ընտանիքին անդամներն, արքունական պաշտօնատարներն և բազմաթիւ հրաւիրեալներ։

ՍԻՏՆԷ. — Անգլ. Բէլբրէրհէ չոգենաւը Նիւ-Սաութ-Ուէլսի ծովեզերքը խրելով կորսուած կը համարուի. ուղեւորներէն և նաւաստիներէն մու մը ազատեցան։

ՓԻՇԹՍԹ, 10. — Ներքին գործոց նաւխարտն պատուոյն Հունգարիոյ դանդան ազգայ բաց գումարում մ'ընել, պայմանաւ որ օրէնքի հակառակ կամ հակասահմանադրական ոչ է գործադրութիւն պիտի չկատարուի, գումարման կազմակերպիչները պատասխանատու բռնուելով ոչ է զեպքի համար։ Ոստիկանութիւնն հրաւիրուեցաւ թարգման և ոստիկի ղրկել գումարման։ Հանդիսաւորն այսօր գումարուեցաւ, 21 առաջարկ քուէարկեց, և որոշեց յիշատակագիր մը ներկայացնել Աստարիոյ Կայսեր։

ՄԱՏՐԻՏ, — Սպանիական նաւատորմիղ որ կը բաղկանայ վեց նաւէ, Ֆէրոյէ մեկնեցաւ Թանգէր երթալու։

— Լրագիրք կը հաղորդեն թէ անգլիական և սպանիական նաւատորմիղերը միասին գործելով պիտի չանան որ Ֆէսի մէջ Անգլիա և Սպանիա ալ հիւպատոսներ ունենան, նման Ֆրանսայի, որուն արուած արտօնութեամբ խանդարուած է ազգեցութեանց հաւասարակշռութիւնը զոր պէտք է վերահաստատել։

—Անգլիական, գերմանական, սպանիական նաւատորմիղերը Թանգէրի ջուրերը կը գտնուին։

ՀՌՈՄ. 10. —Երէկ գիշեր ժամ 6 ½ ին Նաբոլիի մէջ երկրաշարժի ցնցում զգացուեցաւ և գետնին տակէն որոտումներ լսուեցան։

«ԱՐԵՒԵԼՔ» ՕՐԱԳՐՈՑ ՏՊԱՐԱՆ

ՆՈՐԱՏՈՒՆՆԵՐԱՆ ԽՍՆ, Գ.ԱԼԱԹԻԱ.

Խմբագրութիւնի ու տպագրութիւնի ամեն լեզուէ, ինչպէս Հայերէն, Տաճկերէն, Գաղղիերէն, Յունարէն, եւ այլն։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ. — ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ. — ՀԱՇՈՒԵ-ՅՈՒՑԱԿ. — ՀՐԱՒԵՐԱԳԻՐ. — ԱՅՑԱՔԱՐՏ. — ՄԱՀԱԶԱԴ. — ՆԱՄԱԿԱԳԼՈՒԽ. — ԳՐԵԱՆՔ.

Այս տեսակ աշխատութեանց իսմբագրութեան համար բան մը չի պահանջուիր։ Տպագրութիւն՝ մաքուր եւ ազատ։ Դատարներն եւս յանձնարարութիւնի կ'ընդունուին, եւ փարթով ու նշդիւ կը կատարուին։

Բաց ի կիրակի օրերէ, Տպարանն ամեն օր բաց է, առաւօտուն կանուխ մինչեւ երեկոյ ուշ ժամանակ։

ԱՂԳԱՅԻՔԻ

ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ տեղի ունեցաւ Սամաթիոյ Ս. Սահակեան և Ն. Վարդուհեան երկսեռ վարժարանաց մրցանակաց ու վկայականաց բաշխման հանդէսը։ Ժամը 7ին Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը մտաւ տաճարը թաղեցւոց խուռն երկսեռ բազմութեան խանդավառ ընդունելութեան ու ծափահարութեանց մէջ։ Դողդրիկ երգ մը յետոյ զոր երկսեռ ուսանողք յաջողապէս երգեցին՝ Հոգաբարձութեան Ատենապետ Պարգեւ Էֆենտի Փափազեան կարդաց տեղեկագիրը որ կը պարունակէր ամփոփ չահեկան ծանօթութիւններ և որոյ եզրակացութիւնը մխիթարական էր. մանաւանդ կ'ակնարկէր Բարին կրած հարուածներն երկրաշարժէն ու վերջին հրդեհէն (աղէտք՝ որոց դէմ անկնուն կեցած էին Թագային վարիչք և ժողովուրդն անվնատ) և որով չնորհակալութիւն կը յայտնուէր առ հասարակ ամեն ազգայնոց օգնութեան, ազգային մամլոյ քաջալերութեան և իմաստնաւորի Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր պաշտպանութեան համար։ այս մասը կարի յուզիչ էր և ծափահարուեցաւ։ Ապա սկսաւ բաշխումը գեղեցիկ հատորներու, ընդմիջմամբ երգերու և արտասանութեանց և հանդէսը վերջացաւ Ս. Պատրիարք Հօր ընտիր և խիստ ալից յորդորականովն առ չրջանաւարտս և քաջալերական բանիւքն առ ժրաջան հոգաբարձութիւնն և թաղական խորհուրդն։

Շրջանաւարտք են

Պ. Վռամշապուհ Ց. Սամուէլեան
Պ. Երուանդ Սերվիսեան
Պ. Ցակոբ Մ. Գալչունեան

որոնք Կեդրոնական քնիչ Ցանձնախմբին առջեւ ալ քննութիւն անցուցեալ են։

Հանդէսն աւարտեցաւ ժամը 9 ½ ին և Ս. Պատրիարք Հայրն և հիւրերը ընդունուեցան Վարդուհեան վարժարանի մեծ սրահը, ուր պատասխրուեցան և ուր Ն. Ամենապատուութեան ներկայացուցեալն ուսուցչուհիք և ուսուցիչք, Աղքատախնամ և Սանուց ընկերութեան անդամները եւ Խնամակալուհի Տիկնայք որոնք արժանացան Ս. Պատրիարք Հօր քաջալերիչ յորդորներուն ու խրախուսանաց։ Վարդուհեան սանուհիք իրենց ձեռագործ աշխատութիւնէն գեղեցիկ կոտոր մը նուիրեցին Ս. Պատրիարք Հօր որ ժամը 10 ½ ին մեկնեցաւ նոյն խանդավառութեանց մէջտեղ։

Մարբիգիւղի թաղական խորհրդոյ անդամներու հանձնատական քուէարկութիւնը երէկ կատարուելով, բացարձակ մեծամասնութեամբ ընտրուեցան հետեւեալ անձերը.

Տեղբ՝

Գրիգոր Ագեանոգեան	302
Յարութիւն Սահակեան	296
Սարգիս Մաճառեան	296
Համազասպ Պալաբեան	294
Գրիգոր Մրսրեան	288
Մկրտիչ Սերվիսեան	280

Նախորդ շաբթուան ընտրութեան մէջ բացարձակ մեծամասնութիւն ստացած էր Ելիա էֆէնտի Զայեան, հետեւաբար թաղական խորհուրդը ամբողջացած է։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Արմաշու Դպրեվանքն, որ նպատակ ունի ընդհանուր կերպով թէ՛ կուսակրօն և թէ՛ ամուսնացեալ եկեղեցականութեան փափաքողները իրենց վանքին համաձայն պատրաստել, և ազգային ու եկեղեցական զարգացութեանց ու գիտութեանց մէջ զարգացնել, մտադիր լինելով յաջորդիկայ 1895—96 դպրոցական տարւոյն մէջ արդէն վարդապետ ձեռնադրուած չրջանաւարտ կարգին տեղ նոր կարգ մը կազմել, հրաւէր կը կարդայ այդ փափաքը զգացողներուն, որպէս զի այժմէն գրաւոր կերպով յայտնեն աշակերտութեան մտնելու բաղձանքնին և առաջիկայ սեպտեմբերի 21, 22, 23 օրերը՝ քննութեանց համար ներկայանան Խնամակալութեան՝ ի Խորհրդական Ղալամեանց, և եթէ պայմանաց համապատասխան գտնուին, ընդունուին ի շարս աշակերտաց։

Պայմաններն են։

1. Տարիք 17 է 20, վաւերացեալ պաշտօնական վկայագրով։

2. Նախակրթական ուսմունք, հաստատեալ դպրոցական վկայագրով և Խնամակալութեան կողմանէ կարգադրեալ քննութեամբ։

3. Առողջութիւն եւ բարեկազմութիւն ըստ կանոնական պայմանաց, հաստատեալ բժշկական վկայագրով։

4. Բարի վարք և ընդունակ միտք, վկայեալ հոգեւորական պաշտօնէութեանց կողմանէ։

5. Կը ծանուցուի յատկապէս թէ վերջին ժամանակներս մէջ յայտարարութեանէս յառաջ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր կամ Խնամակալութեան կամ վերատեսչութեան մատուցուած խնդրագիրներ իբրեւ չեղեալ կը նկատուին և անոնք որ հաստատուն մնացած են իրենց բաղձանաց վրայ պարտաւոր են ի նորոյ խնդրագիր մատուցանել։

6. Կազմուելիք կարգին աշակերտաց թիւը որոշուած լինելով, ի հարկին արժանաւորագոյնս պիտի նախադասուին։

7. Աշակերտացուաց ճանապարհի ծախքերը իրենց վրայ կը մնան մինչեւ Դպրեվանք հասնելնին։

8. Դպրեվանքի մէջ իւրաքանչիւր աշակերտ երկու սովոյ աւանդ պիտի ունենայ Վիրատեսչութեան մօտ, երթեւեկի՝ թղթակցութեանց համար։

9. Դպրեվանքի նպատակն լինելով հիեղեցական պաշտօնէութեան զարգացման ծառայել, եթէ երբէք սանունք հինգերորդ դասարանէ յետոյ հարկադրուին այդ նպատակէն հրաժարիլ, պարտաւոր պիտի լինին կա՛մ երեք տարի լոկ անձնական ծարուստի իրաւունքով ձրիաբար ծառայել ըստ տրամադրութեան խնամակալութեան, կամ Դպրեվանքին մէջ անցուցած ժամանակին համեմատ տարեկան 18 օսմ. ոսկի վճարել։ Սանուց պաշտպաններ կոնտաւ պիտի երաշխաւորին այդ պայմաններուն գործադրութեան։

Վերատեսուչ Դպրեվանուց
ՄԱՂԱՔԻԱ ԵՊԻՍԿ. ՕՐՄԱՆԵԱՆ

Խասգիւղի Նէրսէսեան վարժարանին համար կուգուի գաստիարակուսուցիչ մը և վարժուհի մը, որոնք կարող ըլլան տարրական և միջին դասընթացքներու դասաւանդութիւնները գոհացնել։ փափաքելի է որ գծագրութիւն եւս գիտան ուսուցանել։ Դիմել Խասգիւղի Թաղ. Խորհրդարանն, հինգշաբթի, շաբաթ և կիրակի առաւօտները ժամը 1—3։ 2—3

Այլի Տիկին Հ. Քիւրքճեան, Տ. եւ Տիկին Յակոբ Սարգիսեան, Տ. և Տիկին Պօղոս Ժամկոչեան ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն զմահ

ՀԱՄԲԱՐՁ ԻՄ ԱՂԱ ՔԻՒՐՔՃԵԱՆԻ
Հ.Ա.Ց.Ր

ՈՍԿԵՐԻՉ ԴԷՊԷՈՆ ԵՒ ԱՐՇԱԿ ՔԻՒՐՔՃԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Ցուզարկաւորութեան տխուր հանդէսը տեղի պիտի ունենայ վաղը, երեքշաբթի առաւօտ, ժամը 3ին (Ը. Թ.) Սկիւտար, Ս. Խաչ Եկեղեցին, ուր արդէն փոխադրուած է հանգուցեալին մարմինը և անկից պիտի ամփոփուի տեղւոյն ազգ. գերեզմանատունը։

կը խնդրուի անոնցմէ որ մահագրէն չեն ընդունած, կրնան իբր այն նկատել ներկայս։

Իսկիւտար, Արապ-Զատէ
1895 յուլիս 31/12

Ծան.— Կանուրէջէն չոգենաւը կը մեկնի ժամ 2.25—2.45ին (Ը. Թ.)։

Աճէմեան, Կիւլաչ և Ուսմանեան ընտանիքներն իրենց խորին շնորհակալիքը կը յայտնեն ամեն անոնց որք հանգուցեալ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՖ. ԱՃԷՄԵԱՆի յուղարկաւորութեան ներկայ գտնուելով իրենց համակրանաց և ցաւակցութեան հաւաստիքը տուին։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.

—Երկրորդ կարգի Շէֆգատ պատուանշան տրուեցաւ ամերիկեան դեսպան Պ. Ա. Թըրբլի աղջկան և Գահիրէի ամերիկեան ընդհանուր հիւպատոսին կնոջ։

Լիպանի ոսկի չքադրամ՝ գրաչի վարչութեան ու գրաստաքարերու տպարանին քնիչ Վէքիլ էֆէնտիի։

Արհեստից չքադրամ՝ տպարանատեր Պ. Կէչկուան Զէլիչի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՅՑՈՒՄ.

—Յուլիս 29 Թուականաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Հալէպի, Էնկիւրիի, Խարբերդի, Պէրութի, Երզրումի, Սիվասի ու Վանայ նահանգաց և Ճիտէի մէջ ալ, չնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։

ՅՈՒՇԱՑ

Պատրիարքարանի խառն ժողովը չաբաթ օրը արտասովոր գումարում մը ունեցաւ։ Ժողովին հաղորդուեցաւ թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած էր իր բարձր գոհունակութիւնը յայտնել երախտագիտութեան այն ուղերձին համար, որ մատուցուած էր Տ. Անթիմոս Պատրիարքին չնորհակալական Օսմանլիէ պատուանշանին համար։ Նոյնպէս թէ Ն. Կ. Վեհափառութիւն հրամայած է որ օսմանեան երկիրներու մէջ ապրող յոյն օրթոդոքս հասարակութիւնն ամեն տարի բան երիտասարդներ ընտրուին, ոյք իր մասնաւոր Արկեղ ծախքով ընդունուին մայրաքաղաքիս վարժարանաց մէջ, որպէս զի կատարեալ դաստիարակութիւն մը ստանան և միանգամայն կարող ըլլան յաջողութեամբ ընթանալ պետութեան ասպարէզներուն մէջ և հասնիլ ամենաբարձր աստիճաններու։

Ցէնէրլի Պատրիարքարանի խառն ժողովն չաբաթ առտու ի նիստ գումարելով որոշեց այդ առթիւ երախտագիտական ուղերձ մը մատուցանել յոտս կայս. գահոյից։

Տ. Անթիմոս Պատրիարքը ժողովէն յետոյ կայս. պարտ գնաց և այդ ուղերձը մատուցանելով, արժանացաւ կայսերական մեծարանաց։

—Խառն ժողովն այս չաբթու ի նիստ պիտի գումարի Տ. Անթիմոս Պատրիարքին նախագահութեամբ և մայրաքաղաքիս ազգաւոր բնակիչներէն պիտի որոշէ այդ քսան երիտասարդներն, որոց անունները պիտի տեղեկագրուին։

ԹԷՆՊԷՐԻՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ,

որ տեղի ունեցաւ ի Փարիզ օգոստոս 3ին (Ն. Տ.), որոշած է սեպտեմբեր մէկէն (Ն. Տ.) սկսեալ քսան ֆրանք՝ իւրաքանչիւր բաժնեթուղթի, որուն համար պէտք է յանձնել թիւ կըտրոնը։

ԹԻՖԹԻՔ.

—Ցանուար 1էն յուլիս 31, Թուրքիէն արտածուած թիֆթիքներու քանակութիւնն է 46,000 կաղ, որոց վրայ աւելցնելու է նաեւ 4000 կաղ, որք Լիվերպուլ տարուելու համար չոգենաւ դրուելու վրայ են։ Պատրաստ ապրանաց ամբողջ գումարն է 8000 կաղ, ամեն տեսակէ։ Գիներու բարձրացումն սկսաւ մարտին եւ չիշտուեցաւ յունիսին ու յուլիսի ամսոյ առաջին օրերուն։ Այս տարի արտադրութեան ընդհանուր գումարը պիտի ըլլայ 58,000 հակ, անցեալ տարի 47,000 հակ էր։

Մինչեւ յուլիս 31 արտածուած 50,000 հակերէն 8000ը՝ գնուած են 16—17 դրուշէն, 27,000ը՝ 19—23 էն, 13,000ը՝ 27—29 էն և 2000 ը՝ 30—31 էն։ Այդ հաշուով ցարդ 700,000 օսմանեան ոսկի ներածուած է, ինչ որ գրեթէ կրկինն է անցեալ տարուանին։

ՖԷՍԻԱՆԷԻ

գործարանին մէջ, կայս. Իրաւէի մը համաձայն, պատրաստուած սրահի զորգն ու կապերտները մատուցուած են ի կայս. պալատ։

ՎՍԵՄ. ՆԱԶԻՖ ՓԱՇԱ. — Երմական նախարար Վեհմ. Նազիֆ փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ է, մորթի հիւանդութիւն ունի։ Առջի օրը, Ն. Վսեմութեան ապարանքին մէջ ի Վանիքեայ, մանուգէտ բժիշկներ խորհրդակցութիւն մը կատարեցին։ Հիւանդութիւնը կարեւոր բան մը չըլլալով, Նազիֆ փաշա մէկ քանի օր հանգիստ ընելէ յետոյ պիտի կրնայ դուրս ելնել։

ԱՒԱԶԱԿԱՑ ՆՈՒՍՃՈՒՄ.

— Գեսվի գաւառական թերթին մէջ կը կարդանք թէ ստոյգ տեղեկութեան մը համաձայն, ամսոյս 24ին գիշերը խումբ մը ազազներ՝ սահմանագլուխն անցնելու յուսի նպատակաւ՝ յարձակեր են Սիվրի Թէբէի ու Ակէմկիլ Թէբասա պահականոցներուն վրայ։ Այդ պահականոցներու մէջ գտնուող կայս. զինուորք փոխադարձաբար պատասխաներ են։ Նոյնպէս Տէվէ Պաղրատանի սպայ հարիւրապետ Տէրվիշ ազան կողմէ ղրկուած տեղական Հիւսէյին էֆէնտի ու հետեւորդ զինուորներն ամեն ջանք ի գործ դրեր են, որով կռիւ մը յետոյ, չնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, այդ խումբ ցիրուցան եղեր ու ետ մղուեր է։

Կռիւի վայրը տեսնուած արեան հետքերուն նայելով, հաւանական կը թուի թէ այդ չարագործներու մէջ սպանուած ու վիրաւորուածներ կան, սակայն կ'երեւի թէ ազազներ իրենց հետ տարած են զանոնք։ բաւական գոյք սառնուեր է աւազակաց ձեռքէն։

ՊԱՏԺԱԿԱՆ ՕՐԻՆՈՑ

33րդ յօդուածին տեղ տահմանուած նոր յօդուածն, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, Դատական նախարարութեան կողմէ ղրկուած է ամեն կողմ։

ՎԱՇԵԱՌՈՒՆԵՐԸ.

—Պետական խորհրդոյ օրէնգիր հիւսը քննած է օրինական այն

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վերատեսչութիւնն որոշած է որ թղթատարատան մէջ աւանդները ժամանման պաշտօնեայք, բաց ի ուրբաթ և կիրակի օրերէ, առաւօտները կանուխ իրենց գործին գլուխը գտնուին և մինչեւ ժամ 5 ընդունին գիշերը եկած աւանդները ժամ 5էն 9, աւանդները ժողովրդեան բաժնեն և պիտի զատղին անկից ետքը եկած թղթատարներն առնելու ու յանձնելու և այլ գործոցութիւններով։ Միայն հինգշաբթի օրերը, որոշեալ այդ ժամը 5էն մինչեւ 10½ պիտի երկարի։

ՊԷՅՐԱՁԱՐԻ մէջ յուլիս 20ի գիշերը պատահած հրդեհէն այրած են 450 խանութներ, 4 մզկիթներ, Մէտրէսէ մը, տասներեք սենեակով տուն մը, 8 փուռեր, 15 արճարաններ, 6 խան, բաղնիք մը և 50ի չափ սենեակներ։ Նոյնպէս բաւական քանակութեամբ ապրանքներ։ Էնկիւրիի կուսակալութիւնը գրած է տեղւոյն զայմագամին, որպէսզի հրկիզելոց օգնելու համար հարկ եղածն ի գործ դնէ, անոնց պէտքերը տեղեկագրէ և շուկային քարտէսը պատրաստելով ղրկէ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատան առաջին թարգմանը երեկ մայրաքաղաքս եկաւ Բաքէ ընկերութեան Մ. Ինկրէլի շոգենաւով։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ պարտուց թղթեալ հասութից վարչութիւնը ներկայ տարւոյն մէջ, որ իր գործառնութեանց տասնըչորրորդ տարին է, ի հաշիւ գլխաւորի, եւրոպական հրապարակներէն 168,077 անգլիական և կ. Պոլսէն ալ 11,388 օսմ. ոսկւոյ զանազան արժէքներ գնած և շրջաբերութենէ վերցուցած է։

ԾԽԱՀՈՏԻ Բէյի ընկերութեան բաժնետերց ընդհանուր ժողովոյ նիստը տեղի պիտի ունենայ սեպտեմբեր 4ին (Ն.Տ.)։

Պ. ՀԱՆՐԻ ՔԱՆՊՈՆ.—Ֆրանսական դեսպանին որդին Պ. Հանրի Քանպոն շաբաթ առաւ մայրաքաղաքս ժամանեց։

Պ. ՔԸՄՊԼԷՊՊԱՉ, ընդհանուր արկղակալ ծխախտի Բէյիին, որ Եւրոպա կը գընուէր, շաբաթ առաւ մայրաքաղաքս դարձաւ։

ԷՏԻՐՆԷԷՆ կը գրեն թէ տասնըհինգ օրուան մէջ 2000 քիլօկրամ փափաստայ ծխախոտ գրաւուած է ինչպէս նաեւ զայնս կրող 38 ձիեր ու ջորիներ։

ՁՕՐՈՒՄ գաւառի Օսմանճըք գաւառակին մէջ երկրագործական դրամատան սընտուկ մը հաստատուած է։

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ Տեսչութիւնը անպայման կերպով դադարման դատապարտած է Սուրիական Տրիպոլոյ լրագիրը։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԱՑ մէջ անուշ ջուր տանելու համար Կ. Պոլսոյ մեծ վաճառատուններէ մին ալ մենաշնորհ պիտի խնդրէ աւելի նպաստաւոր պայմաններով։

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՑՐԻՑԷի վարչութեան կողմէ յԱնգլիա յանձնարարուած երկու նոր շոգենաւերու չինութիւնն աւարտելու վրայ է։ Առանց մէկ քանի օրէն ծովը պիտի իջուցուին և օգոստոսի վերջերը ճամբայ պիտի ելնեն Կ. Պոլսոյ նաւահանգիստը գալու համար։

ՎԷՐՏԻ ԹԱՏՐՈՆՆ, որ Վնասուած ըլլալուն համար փակուած էր, նորոգուած է 1500 ոսկւոյ չափ ծախքով։

ՄԱԽՍՈՒՄԷՖի վարչութեան շոգենաւը սկսած են, Սեւ ծովու սախական եղերաց վրայ Էրէյլիի մօտ, Զոնկուլտաք անուն տեղերն ալ հանդիպիլ։

ՀԱՄՊՈՒՐԳԻ այն երկու խմբագիրները՝ Տոքթ. Տանենպլ ու Պ. Առթիւռ Թիէլհայմ, որք հետեւան ուղեւորութիւն մը կը կատարեն, մայրաքաղաքս ժամանեցին և իջեւանեցան Պիւքթալ օթէլը։ Սակիպ պիտի ուղեւորին Փաբ Ասիա, Եգիպտաս, Իտալիա, Ապաստա, Ֆրանսա, Պելճիա ու Հոլանտա։

ԴՈՒԼԷԹԱԲՈՒԻ ՀՐԴԵՀԸ.—Ոստիկանութիւնը, կրսէ Սապան, որ Գուլէգաբուի հրդեհին համար քննութիւններ կը կատարէր, իբրեւ կասկածելի ձերբակալած է ատաղձագործ Վասիլ, մասվաճառ Թանաշ և Մարքօ անուն անձերն, որք յանձնուած են դատական պաշտօնատան։

ՀԱՐԻՒՐԱՄԵԱՑ. — Սամսոնի մէջ Գանպէրօզլը Մէհմէտ անուն նաւավար մը կայ, որ հարիւր տարու տարեկան է։

ՄՈՒՏԱՆԻԱի Թրիւխա գիւղաքաղաքին մէջ անցեալ գիշեր հրդեհ ծագելով ամբողջ շուկան այրեր է։ Այրած չէնքերու թիւը 150ի կը հասնի, որոց մէջ կան երեք եկեղեցիներ։ Այրած են նաեւ 150,000 օխան չափ ձիթապտուղ և 15,000 օխան չափ պանիր։

ԱՂՕԹԱՏԵՂԻՆԵՐՈՒՆ կառուցման համար գործածուած ատաղձներէն, ըստ կանոնագրոյ, ան տուաց տուրք չառնուիր։ Արդ, ձեռնհաս իշխանութենէն հրահանգ խընդրուած է թէ առ այդ գործածելի քարերէն ալ հա՞րկ է տուրք առնուլ թէ ոչ։

ՆՈՐ ԼՐԱԳԻՐ.—Հալէպի մէջ օսմաներէն ու արաբերէն էյլեսարը՝ անուն լրագիր մը հրատարակելու համար արտօնութիւն խընդրուած է։

ՊԵՐԼԻՆԻՆ օսմանեան դեսպանատունը Արտաքին գործոց նախարարութեան զբաղած է Պաւէրսի, Մանհայմի և Շեթեթկարտի առեւտրական գործառնութեանց վիճակագրութիւններն, որք յանձնուած են Պալսոյ Առեւտրական Սենեկին։

ԽԱՐԴԱԽԵԱԼ ԲՐՕՄԷՄՆԵՐ.—Իգիպտոս կը պատմէ թէ Սարգիս Տէմիրճեան անուն լումայափոխ մը Դալաթիոյ Պօրսան դիմելով, 723,535 թիւը կրպ բրօմէս մը ցոյց տուեր է որ անցեալ վիճակահանութենէն հաղար ֆրանք շահած էր։ Լումայափոխը, յայտարարելով որ այդ բրօմէսը երկու կիներէ գնած է, ուզած է անոր բուն իսկ պարտաթուղթը։ Այդ բրօմէս քննուելով, հաստատուած է թէ օսմանեան ու ֆրանսերէն թուանշանները քերդուած են և անոնց տեղ գրուած է այն թիւն, որ շահած է և թէ այդ թիւ կը գտնուի այն պօռտրօնեռուն մէջ, զոր Պ. Տանտրէա ու Զ. Յանձնած էին Պօրսային։ 150 ու 152րդ վիճակահանութեանց միջոցին ալ միևնոյն պարագան պատահած ըլլալով, քննութիւն մը կատարել հարկ դատուած է։ Միանգամայն ծանուցուած է բոլոր լումայափոխներուն, որ երբ անծանօթ անձերէ պարգեւ շահող բրօմէսներ գնեն նախ դիմեն սակարանին։

ՀԱՆԲ.—Այսրնի շրջակայ Նիֆ գիւղին մէջ գտնուած մանկանէգի հանքի մը շահագործման համար մենաշնորհ պիտի տրուի Ցակոբ Էֆէնտի Ալիմանտիրլիի և Պ. Նիքօլա Ճէյմսի։

ԵՂԵՌՆԱՒԱՑ ատեանն շաբաթ օրը դատեց Իզզէթ ու Ալի անուն մարդերն, որք Մաքրիկի մի շրջակայքը մարդ մը սպանած և ուրիշ մարդեր կողոպտած էին։ Իզզէթ մահուան դատապարտուեցաւ իսկ Ալի՝ տասնըհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան։

ԳԱՍԸԳԻՒՂԻ նաւավարներէն Խալիլ, Ապաուլլահ ու Սիւլէյման, շաբաթ առաւօտ, իրենց արհեստակիցներէն մէկն երեքգուգաթի նաւակը նստելով Գաղրգիւղէն ճամբայ ելեր են, առանց նաւակին տիրոջմէն արտօնութիւն առնուու։ Ճանրան հանդիպեր են մակոյկի մը, որ Սկիւտարի կողմէն կուգար, և որուն մէջ կային Ֆաթիմէ ու Էմինէ անուն անպարկիչ կիներ։ Խալիլ ու իր ընկերները մակոյկին վրայ գացեր ու ուզեր են իրենց նաւակին մէջ առնուլ կիներն, որք սկսեր են պօռալ։ Մօտէն անցնող մակուկավար մը լսելով, անմիջապէս իմաց տուեր է Գաղրգիւղի պահականոցին։ Ոստիկանք մակոյկով մը այդ տեղը փութալով, կիներէ մին, որ ծանօթ ինկած է, ազատեր ու միւսներն ալ ձերբակալելով պահականոց տարեր են։

ԳԱՒԱԶԱՆԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ

Այս առաւօտ, կղզիի երկրորդ շոգենաւին մէջ, բաւական զբօսնցուցիչ տեսարան մը տեղի ունեցաւ։

Անցորդներէն մի քանին, որ աւելի շտապեալ երեւելու փափաքող քան թէ յիրաւի շտապեալ էին, մի անախորժ ցոյց ըրին ձօն փաչա Ավրամիէսի, որոյ ուշանալուն կը վերագրէին, իրաւամբ կամ յանիրաւի, շոգենաւին որոշեալ ժամէն 8 վայրկեաններ աւելի սպասելն ի Մեծ-Կղզի։

Ուստի, երբ ձօն փաչա, իւր մի քանի պարագայներէ շրջապատեալ և պատչաճ ծանրութեամբ մը, կը յառաջանար դէպի շոգենաւ, ահա ֆօքէ-լիֆ երիտասարդներու խումբի մը թեկուրութեամբ, թատերարարի մը վերածուեցաւ շոգենաւին տախտակամածը, որ փոքր ու մեծ անհամար գաւազաններու ուժգին հարուածները կ'ընդունէր գոգցես երաժշտական համաչափութեամբ։ Այդ անհամբերութեան կամ տհաճութեան ընդհանուր և ազմկալի ցոյցը երկու երեք բոպէներ տեւեց և այդ բոպէներ անուշտ գարի մը տեւողութիւնը ունեցան այն անձանց համար որք այս տարօրինակ ընդունելութեան առարկայ եղան։

Ինչ որ անտարբեր հանդիսատէսի մը աչքէն չէր կարող վրիպիլ սակայն, այն կեղծաւոր հանդարտութիւնն էր որ իրը մոգական գաւազանի մը ազդեցութեան ներքեւ տիրեց ոտմուկի բուն հեղինակաց վրայ երբ ձօն փաչա, անգամ մը շոգենաւին մէջ, պարտաւորած էր անոնց մօտէն անցնել։ Այդ միջոցին, այդ անխելք ազմուկը կը շարունակէր սակայն շոգենաւին խելէն կողմը։

Տեսարանին ամենէն զուարճալի մասն եղաւ անշուշտ նաւապետին միջամտութիւնը որ գաւազանահարութենէ առնուազն 10 բոպէ վերջը հանդիսաւոր կերպիւ իւր խուցէն գուրս ելլելով թատերբեմի մը վրայ երեւցող դերասանի մը ձեւերով, և ժամացոյցն ի ձեռին, սկսաւ հայհոյութիւններ տեղալ խեղճ... ժամացոյցին գլխուն որ ըստ իւր ասութեան, 8 վայրկեան հետ ըլլալով, սկզբնապատճառը եղած էր բոլոր չարեաց։ Ահագին խինդ մը պատասխանեց այդ ուշ հասած և Պոնտոսցիի մը շնչտերով համեմեալ բացատրութեանց և նաւապետն գարձեալ հանդարտօրէն մտաւ իւր խցիկը, պարտականութիւնը կատարած մարդու մը խղճի հանդարտութեամբը, իւր ետին թողով սակայն հարիւրաւոր անձանց հիգնական ծիծաղը որ տակաւ առ տակաւ մարեցաւ Մարմարայի ընդարձակութեան մէջ, ինչպես կը մարի ամեն բան որ մարդկային է և մանաւանդ մարդկային կիրքերէ կամ վայրկենական տպաւորութիւններէ ներշնչեալ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Կը փութամ հրապարակաւ շնորհակալութիւնս յայտնել Տոքթ. Գարագաշեան էֆէնտիին, որ ամեն ճիգ թափեց ազատելու համար իմ Զ½ տարու աղջիկ զաւակս, որ կը տառապէր թիֆոֆ հիւանդութեամբ։

Ի Գում-Գարու ԳՐԻԳՈՐ ՍԷՄԷՐՃԵԱՆ

Ֆապիան շոգենաւը, նաւապետ Թէլէնի, Լիվրբուլէն հոս կ'ընդասուի ընդհանուր վաճառքով դէպի օգոստոս 1։

Գրքէլ. Ֆապիան շոգ. ընկ.
Էջ. ԼԱՖՈՆԹԷՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Հրապարակի անշարժ վիճակն աւարտելու մօտ է և կը յուսացուի թէ մէկ քանի շաբաթէն գործառնութիւնք վերսկսին։ Վերջին հունձքերու գանազան բերքերուն վրայ։ Վերջացող շաբաթուն 3000 քիլէ կարծր ցորեն հասաւ ու վաճառուեցաւ 24-25 փարայէն օխան։ Բուսէլիի ու Էսքիշէհիրի տեսակները։ 6000 քիլէ կակուղ ցորեն հասաւ և ծախուեցաւ քիլէն 13-14 գրուշի։ Վերջացող շաբաթուն 22,000 քիլէ Կիրքա ու Ագիմա ցորեն հասան, սակայն չծախուեցան. կ'արժէին 13¾-14 գրուշ քիլէն։

Եգիպտացորէնի, հաճարի և վարսակի վրայ գործ չեղաւ, որք կ'արժեն 20 20½, 15½ և 17¼ փարա օխան։ 10,000 քիլէ գարի վաճառուեցաւ 8¼-8½ գրուշէն քիլէն՝ Բուսէլիի տեսակներ։

Գալով ալիւրներուն, հասան 4000 պարկ Իպրաիլ, 1500 Օտեսա, 1000 Մարսիլիա և 2000 Վառնա, որոցմէ ծախուեցաւ 3000 պարկ, ընթացիկ գներով։ Թեփը կ'արժէ 13 փարա օխան, որուն վրայ քիչ գործեր եղան։

Լուբիան, սիսեռի, բակլայի, կանեփի հունտի, խաշխաշի և կորեկի վրայ գործ չեղաւ, որոց գներն են 100 135 գրուշ իւրաքանչիւր հարիւր օխան և 48-52, 22-22¼, 46 47, 56 և 39-40 փարա օխան։ 1000 պարկ սուսամ ծախուեցաւ, որուն 500ը՝ արտածութեան և 500ը՝ տեղական սպառման համար, 74 և 78 փարայէն օխան։ 2000 պարկ կտաւատ վաճառուեցաւ, արտածման համար 46 46½ փարայէն օխան։

Արտածելի գլխաւոր նիթերէն 1000 պարկ Թիֆթիք ծախուեցաւ 26 28¼ գրուշէն օխան, ըստ տեսակին։ 2000 օխա Գոնեայի բուրդ վաճառուեցաւ 5 գրուշէն։ 6 սնտուկ աֆիոն, Գարահիսար. 110 գրուշէն։ 92 պարկ գեղին ճէկրի ծախուեցաւ։ Իպրիլիպ. 77½ փարայէն օխան։ 55 պարկ գալի խէժ, որուն 15ը՝ Գայսէրի, առաջին տեսակ, սպիտակ, 24էն, 36ը՝ Գայսէրի, գեղին, 13⅜-15¼էն և 4ը՝ Նիկէտ, սպիտակ, 20½ գրուշէն օխան։

Գալով ալքոլներուն, մինչ խնդրանք կայ երկրորդական տեսակներուն համար, որք կը պակսին հրապարակի վրայ։ Վերջացող շաբաթուն հասաւ 30 տակառ Ուլտոսքքա. 14 տակառ Ճիշառտէլլի ու Մթէռն, ծախուեցաւ 39½, 41, 41½ ու 42 օխան մէկ օսմ. ոսկւոյ։

Գաղթաբերքերէն 600 պարկ խակուէ հասաւ և վաճառուեցաւ հարիւր օխան 11.50 և 13.50 օսմ. ոսկւոյ։ 2700 պարկ Թրիէսթէի շաբար հասաւ և ծախուեցաւ 89-92 գրուշի, ըստ մառքային։ 250 պարկ ռուսական շաբար հասաւ ու ծախուեցաւ 81 գրուշի։

Ռանկուէի բրինձ չհասաւ։ Պատրաստ գտնուածներէն 200 պարկ վաճառուեցաւ 88 գրուշի։ 1000 պարկ եգիպտական հասաւ և ծախուեցաւ 60-80 գրուշի։ Ճարտնական բրինձ ու Ռիզօն ոչ հասաւ և ոչ ծախուեցաւ, կ'արժեն 150 գրուշ և 44 ֆրանք։

Մոմ ոչ հասաւ և ոչ ալ ծախուեցաւ։ Գիներն անփոփոխ են։

Ռուսական քարիւղի վրայ ընթացիկ գործեր եղան տնտուկը 22.22½ գրուշէն ոսկեղրամ։

ՀԻՆ ՍԵԶՄԻՐՆԱՆՆԵՐ

Եթէ դիպուածը ձեզ տանի Բրթի-Բեռի հին հրապարակին վրայ, անկիւնն այն նարկին չընդքին, զոր ժամանակով կը գրաւեր Կապէր պը Ֆրանս, երիցագոյնը փարիզեան թերթերուն, կանգ առէք։ Մայթին վրայ ցցուած է շագանակենի փայտէ արկղ մը որ չորս ոտի վրայ կը կենայ, վրան ծակ մը կայ ու հին կըզպանքով մը գոցուած է. անցորդները գարմանքով ծանուցում մը փակցուած է վերան, հետեւեալ կերպով.

ՍԵԶՄԻՐՆԱՆՆԵՐ ՆԵՏԵԼՈՒ ՏՈՒՓ
ԿԷՆԵՐՈՆ

«Ամէն եւս մի՛ նետէք ձեր հին սեզմիրանները։

«Ղրկեցէք զանոնք Բրթի-Բիէռ հրապարակը, աշխատութեամբ նպաստաւոյց ընկերութեան, որ երախտապիտութեամբ պիտի ընդունի զանոնք և օգտագործէ։ Առով պիտի կրնայ օգնել վայրկենական գժբախտութեանց և պիտի վանէ արհեստով մուրացկանները։

«Հին սեզմիրաններէն կը քաշեն կը հանեն պալենները, որոցմով նոր արհեստ մը կը բանուի. խոզանակներ ու աւելներ կը շինուին այս հին սեզմիրաններէն ելած այդ պալենոներով։

«Այս աւելներն ու խոզանակները իրենց տեւողութեամբ օգտակարապէս կը բռնեն բուսական կնիքին տեղը։»

Տեսակին մէջ առաջին տուփն է այս որ հաստատուած է ի Փարիզ. սեզմիրանները, այն տանջանքներէն յետոյ զորս կուտան իրենց տէրերուն, կը սկսին ողբացած ու օգտակար ըլլալ։

Աւելի ու խոզանակի պիտի փոխուին և պիտի լուան ու մանգաղեն տախտակամածները։

Այն չքաւորները որոնք պիտի կատարեն այս այլափոխութիւնը ճեղքելով կտրած պալենները, այս գործին մէջ պիտի գտնուն իրենց կեանքն ապահովելու միջոցները։

Հասարակութեան դիմելու այս գաղափարը՝ իր թափթփուքները տալու խնդիրով, նաւ նոր չէ. Պելժիոյ մէջ բարեգործական ընկերութիւն մը ի գործ կը դնէ գայն։ Գլխաւոր թագերուն մէջ տուփեր դետեղուած են ամենէն աչքի զարնող անկիւնները և ազգագրեր կը հրաւիրեն տանտիրուհիները անոնց մէջ նետելու անագի այն թերթերը որոցմով կը փաթթուին չոբզան կամ չէրի վիզերը։ Այս թափթփուքներն կերթեալ թէ շատ ազատ չահեր կուտան և բազմաթիւ գժբախտներու օգնութիւն կը հասցնեն։

Հին սեզմիրանները կը պարունակեն ճշմարիտ գանձեր իրական ծառայութիւններ մատուցանող. անպարտ սենեկապանուհիները, ադաթիները, խոհարարուհիները, մեծագոյն մասամբ ձեռնհաս չեն ասեղի աշխատութեանց մէջ և նոյն իսկ շատ անյաջող են յոտի պարկերու կոշտ կարկատուքներու մէջ. սեզմիրաններուն մէջ կը հանդիպին օղակներու, ճարմանդներու, կեռիներու զոր կը հանեն ու կը գասաւորեն։ Տակուն պակենները կը ծախուին նոր սեզմիրաններու մէջ մտցնելու համար, մինչ անոնք որ կտրած կամ ջախջախուած են կոպերու հետ իրենց պայքարներուն մէջ, պիտի երթան բուսական կնիքին դերը խաղալ խոզանակներուն մէջ։

Այս է նոր միջոցը որով ասոր նպաստամատոյց ընկերութիւնը նոր աւելցուցած է իր բարեգործութեան միջոցները. կարեւոր տեղ մը կը գրաւէ դիւրին արհեստներուն մէջ։ Ամերիկեան ընկերներու կեղեւումն ալ. որոցմէ կելլան մեր հագուստներուն փղոսկրէ կճեպները, կը գրաւեցնէ բազմաթիւ խեղճ մարդեր ընկերութեան մէջ պահելու մէջ. երկու մարդկ, երկար խարտոցի մը միջոցաւ կը հանեն այս պատուղը ծածկող կեղեւը, որ հարուածն ընդունած պահուն կը գոնուի բանուորին ձունգերուն մէջեւ բռնուած փայտի կոճղի մը վրայ։

Թաշկինակներ խծպելը, ծխախոտի գրասենեակներու համար կոնաձեւ թուղթ շինելը ևս քանի մը սու չահերու միջոց կը հայթայթեն չքաւորներուն և մանաւանդ ճաշելու, ընթրելու և պատկերներ ընդունելու ծախսով. որ Փարիզի էն հին ընկերութիւններէն մէկն է. անցեալ սատիկ ամրան, հարիւր օրուան մէջ 115,000 ճաշ տուաւ, որոց 36 000ը ընակարանի մէջ, գանանկ հիւանդներու որք դուրս չեկին կրնար ելլել իրենց անկողիններէն։ Ուրեմն յաջողութիւն սեզմիրաններուն։

(Թարգ.)

Վանկարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, յուլիս 31 12 Օգոստ. 1895

Անուանիներ.	Ի գանձարան		Անուանը Արժէքը	Ընդհատիկ Գիներ
	100		Ֆես. Մէրիա	65 —
	100		» » B 1%	11 20
	100	1831	» » C	30 10
	100		» » D զոցուած	28 10
	400		» » D բացուած	28 09
	100		» » D միջօրէ	28 12
	100		զոցուած	143 3/8
Ֆր.	500	1870	Բուսէլեկ. բացուած	143 3/4
Ակն.	Վճար.			միջօրէ 143 3/4
20	10	1890	Օսմանիէ 4%	104 —
22	11	1869	Բրէտի Էֆ. Օմ.	11 10
10	5	1872	Սուս. Օմ. որ Շ. է Վ.	6 26
140	140	1873	Լաբրուսմի	51 —
500	300	1889	Անատոլու (Բժմ. 5%)	605 —
500	500		Երկանգուղիներ (Պրմ. 5%)	315 —
20	8	1882	Թրամուէյ (Բժմ.	10 80
500	500		(Պրմ.	499 —
500	200	1883	Սամ. Ռէյտի	21 25
1.40	1.40	1892	Սամ. Միկրալ 6%	3 —
11	5½	1893	Սամ. Ապասիզն. Ընկ.	7 60
500	500	1882	Զրի Ընկ. Տէրբան	150 —

ՍԹԻԼԱՆ (Բրիտ.) ԻՌ ՎԱՃ	Օ. Ո.	Դր.
8 օրուան համար 1000 հատ	3	—
1 ամսուան համար	5	—
1 օրուան համար	1	25
Գրքոյր	—	—
Կանեփի (Հէվալսիզ)	—	40

ՍԹԻԼԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 25 հատի Ֆր.	3	50
1 ամսուան համար »	5	—
ԸՆԴԱՅՌ ԴՐԱՄՈՅ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 գրշ.-էն	110	12
20 Ֆրանկոց	87	24
20 Մարկոց (Գերմանական ոսկի)	107	20
Քրիսիկ	51	20
Բուսէլ Ռգկապրամ —	8	43
Մէճիտիէ	104	12
Մանր ադաձ	103	—
Մէճիտիէ	98	20
Տոկան Ղալանիոյ Սահարանի	4	—

ԸՆԴԱՅՌ ՓԱՂԱՔԱԳԻՐՔԻ		
Լոնտոն 3 ամիս Դրշ.	109	30
Փարիզ » Ֆր.	23	02½
Վիեննա 3 օրուան Ֆլոր.	11	02½
Ամբուրկ » Մարկ.	18	53¾

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ՓԱՐԻԶ 12 Օգոստոս		
Քոնսոլիտ Օսմ. Բ Կանոն. Ֆր.	— —	—
» » C » »	— —	—
D (Բացուած »	26	—
D (Փակուած »	26	07½
Բուսէլիի Երկանգուղի »	116	25
Քրիսրիկ »	491	87
Մարսային Պարտանգուղիք »	517	50
Սամանիէ »	476	25
Ռէյտի Բանքանգուղի »	491	37
Պանք Օսմանի (անուանական.) »	728	43
Ռանտ Ֆրանսական 3% »	102	30
» » 4½% »	107	20
» Իտալական »	19	25
Քրէտի Լիոնի »	828	75
Քրէտի Ֆոնսիէ »	—	—
Քոնդու

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ ՈՍԿԻ 1,000,000 — **«ՖԻՆԻՔՍ»** — Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

«ՖԻՆԻՔՍ», հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրերը Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

«ՖԻՆԻՔՍ» ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի թաղսուց համար։

326

«ՖԻՆԻՔՍ» ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԼԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մոսքաիա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային գրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուպի
Երաշխաւորութեան գումար	63,000,000 Ֆրանք
1894ի հասոյթք	24,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը հոն ապահովագրողներուն վճարած է մօտ	80,000,000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Պոլիս Ճէլալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Զէօվլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Ս. Ժ. ԴՈՒԼՈՒՆ ԵՒ ԸՆԿ.

32

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ՔՍՏ ՀՐՈՂԱՐՏԱԿԻ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 2/14ԻՆ
Ապահովագրութիւններ 20 ՏԱՐԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ,
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ Կ'ԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Կ. ՊՈԼԻՍ

ՊԼԵՀԱՓՈՒՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
20 ՍԵՊՏԷՄԲԵՐ 1310
ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ

28

ՊՈՒԱՍԻՒ ԱՅԱՌԱՅԻՆ ԴԵՂԱՀՈՍՏԵՐԸ

միակ լուծողականներն առանց խիստ բուժում զլխացաւերու, չոգացաւերու, պղտութեան, ապետաց անուժութեան և այլն...

Կը գտնուի ի Գ. Պոլիս, գեղագործ Քանցիկի քով, Բերա, Մեծ-Փողոց, 249 370

ՏՈՒԹ. Բ. ԵԱԴՐՕԲՈՒԼՕ, ակնաբուժ, որ Աթէնքի ակնաբուժական հիւանդանոցին քլինիքին մէջ ծառայած է իբրեւ օգնական, որ հայերէն կը խօսի և որ ապա երկարօրէն ուսումնասիրած է աչքի հիւանդութիւնները Բարիզի, Լոնտոնի, Հայտէլբերկի և Վիեննայի ակնաբուժական քլինիկներուն մէջ, վերջնապէս եկաւ հաստատուեցաւ մայրաքաղաքիս մէջ։

Ակնաբուժական խորհրդակցութիւնք և գործողութիւնք ամեն օր, կէս օրէն ետք ժամը 1էն 4, Թէփէ-Պաշի, օթել Ռուսային դէմը, Թիւ 1։

Ամեն առաւօտ կէս օրէն առաջ ժամ 10—12 հիւանդ կը նայի Բանքալիասէս դեղարանն Ղալաթիա, Բարաքէօյի հրապարակ։

Աղքատները ձրիաբար կը դարմանուին։ 27—39

ՊԱԶԱՐ ՌԻԻՍ
Ալեքսէրդ Բլիսս և Ընկ.
447, Բերա Մեծ-Փողոց, 451
(ռուսական դեսպանատան քով)
մանաւորապէս կը գտնուին՝

Մեծ թատեար բիտիլագոյն.—Զորցած, ազած և համեմատած ձուկեր—Թարմ, մաքուր կարագ—Պանիրներ—Ցրիկներ—Ժամպոն—Լեգումներ—Ֆիլէթօ—Համեմատած վարունգ—Հաճարի հաց—Պաքսիմատ—Պիսքիւի—Անուշեղէն—Թէյ։

Մենք պէսպէս-ընտրեալ պահածոյ ուտելիքներ Վոտկա և ռուսական առաջնակարգ ըմպելիք

Ոսկի գին

Ծան.—Պազար Ռիւսը չաբաթն երկու անգամ կանոնաւորապէս ապրանք կ'ընդունի։ 210

ԳՈՒՆԱՐԻ ԳԻԾԱՅԻՆ (CUNARD)
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒՈՒՑ
Ուղ. ոստ. երթ. ռէյս կը բռնուն Լիվերպուլ և Ամերիկայ դէմ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գոթնիա	4561
Եվրոպիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Ուրանիա	7268	Աղուա	2393
Բաւարիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆարտիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալիա	4809	Բալթիրա	2144
Սինթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ակէրոս	2143	Մորոքքօ	1855
Բէլտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէլզպուրկ	1614	Լուսանիա	12930
Դապպանիա	4845		

Մարդիկ չոգենաւը նաւապետ Պարլօու, հասաւ և շուտով պիտի մեկնի դէպ ի Լիվերբուլ։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒի գործակատար
Thomas G. Joly
Ակիքսիտիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 335

ՏՈՒԹ. Ա. ԹԱՊԶԱՆԻԱՆԻՆ ԵՒ ՈՐԴՒՆ

Հ—ոստ—ել ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ Հ—ոստ—ել
1852 Թիւ 396 ՄԵՆ ՓՈՂՈՑ, ԲԵՐԱ 1852

Մասնագէտ առանց քաշուբէ լինելի արհեստական տիրանիներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռանները, ոսկի ատամնոց և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ կը դարմանեն բերանի և ակռայի ամեն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու (Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

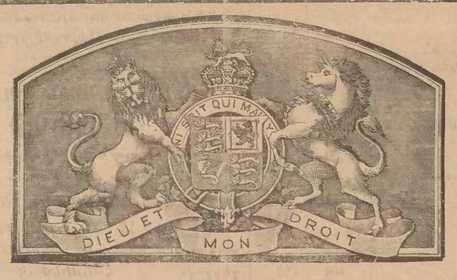

ՀԻՆ ՊՐԱՆՏԻ

Ժ. Ֆ. ՄԱԿՆԱՄԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱՑԻ
ՇԱՏԱՆԴ ՔԱՐԱՆԴԱՍ
ԱՄԵՆ ՏԵՂ, ԿԸ ԾԱԽՈՒ

340

ԿՈՍՏԻԿԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՍԵՆԹ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԳԵՀՈՆՆԵՐՈՒ
ՊԱՀԱՆՋ ԴԱՖԱԹԻ, ՈՒՐԻԹՕԼ ԽԱՆ, ԹԻՒ 7, ՍՊԹԱՄՊՕԼ.

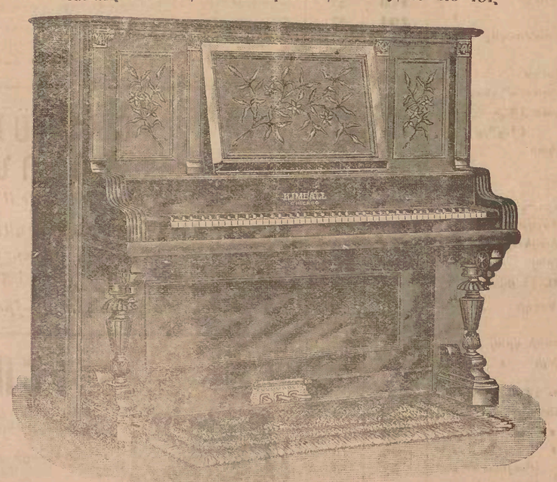

W. W. KIMBALL & Co
ՇԻԳԱԿՈՑԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ԳՈՂՈՒՊԱՆԱՆ «ՖԻՆԶԵՐԳԱՆ ՅՈՒՖՇԱՆԳԻՍԻՆ»
ԱՄԵՆԱՐԺԷՔ ՎԱՐՔԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏԱՏԱՍ
ՉԱՑԵՆ.—ՔԱՂՑՐ ԵՒ ՆԵՐԴԱՏԵՆԱԿ
ՇԻԳՈՒԱՆԴԻՐ.—ՅՈՒՆ ԵՒ ՉՕՐԱՒՈՐ

Ամերիկեան ապրանաց գերազանցութիւնն աշխարհաձանաչ է արդէն· միայն թէ գներուն համեմատաբար բարձրութեան պատճառաւ դիւր մատչելի չեն համարուած այս երկրին մէջ։ Կոստիկեան նպրաքը պիտի ուներն ծանուցանել Արքոյ հասարակութեան թէ, մասնաւոր հանձնախումբեան մ'եկած են այս գործարանին հետ, Պոլսոյ, Եգիպտոսի, Պուլկարիոյ եւ բոլոր Արեւելքի մէջ այս ընտիր գործիները դանձնացնելու համար, որպէս կ'ըսդ են նոյն իսկ յիմարիկա ծախուած գներէն շատ աւելի աժան վաճառել զանոնք։

Արքոյ յարգելոյ, թոխանակ Ուրայի մեծածախ խանութներուն գիտնալու, երբ մեր վաճառատունն այցելել հաճին, փորձով պիտի տեսնեն թէ, հասարակ դաշնակի մը գնէն քիչ մը աւելի տնարելով, պիտի կարենան ունենալ այս պատուական դաշնակներէն եւ երգեհոններէն։

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՆՍԵԻ ԾԱԼԼՈՒՈՂ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ
ԲՈԼՈՐՈՂԻՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳԻՒՏ

Դոցուած վիճակի մէջ հայելաւոր սրանցիկի դարանի մը ծուռն ունենալով, բացուած ատեն իւր ամեն պէտքերովը կատարելու եւ ոճնգստաւէտ անկողին մը կը ներկայացնէ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԳ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8,000,000
Պահեստի դրամ	10,028,000
Տարեկան հասոյթ	23,250,000

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրուին մթերատոգներ և բ[illegible] [illegible] [illegible] մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

894 Միացեալ ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Գալաթ. Գոնչէ—Գարու, Անանիատիս խան. 12, 13, 14

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՄԷՀԲԱՐԷ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՍԱՆՏՐԴՃԸԼԱՐ, ԹԻՒ 166
ԴԱՐԱՆԼԸՂ ՁԻՐԱՆԻՆ ԴԻՄԱՑ

Մէհբարէ տունը կը ծանուցանէ արգոյ հասարակութեան եւ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ եղանակի բազմաթիւ նիւթեր ընդունած է։

Մէհբարէ տունը կանուերութիւն ցուցնելով փայլուն ծանուցումներու, կը խնդրէ միայն արգոյ հասարակս թենէն որ իր վաճառատունն այցելեն՝ գիներուն չափազանց ամուսկեանը համոզուելու համար։ Աւասիկ քանի մը նիւթերուն գիները։

1 կտաւէ սփռոց 6 հոգիի համար	դրշ. 7 1/2
1 գուլնաւոր » 6 » »	» 12 1/2
6 կտաւէ անձեռոց սեղանի »	» 12 1/2
12 » » թէյի »	» 10
5 » սրբիչներ կամ թրիշ ծուէլա	» 12 1/2
12 կտաւէ թաշկինակ էրիկ մարդու	դրշ. 10
12 » » կանանց	» 12 1/2
4 մէյտաբէք թաշկինակ, ֆրալա կամ ճաքոն, ցերմակ կամ գունաւոր	» 12 1/2
6 թշկնկ. հնդիկ մետաբէք բանուած	» 12 1/2
1 էրիկ մարդու շապկի կտաւէ օձիրով եւ մեէնոցներով	դրշ. 12 1/2
1 նապկի կանանց մետրով բանուած	» 12 1/2
2 ֆիլոթրաս ֆանէլա ապանց եւ կնց.	» 12 1/2
1 ֆա էլա կիրին կամ ծիրով, տորթոր ժակէրի դրուժեամբ	» 12 1/2
3 ճերմակ փոքր շապկ. կտաւէ օձիրով	դրշ. 12 1/2
6 ձոյզ գծաւոր գուլպա ֆիտէրսն	» 12 1/2
3 » գուլնաւոր կամ գծաւոր գուլպա	» 12 1/2
1 ժամացոյց կամ զարմանալի ամերիկեան գրուժեամբ	» 12 1/2
1 ճերմակ մետաքսէ բանուած	» 12 1/2
1 ճերմակ ժիլէ եղարքը	» 12 1/2

Ասկի գան գանազան անուշահոտութիւնք, սեղանեներու ծածկոց, ֆիլտէք սէ ու մետաքսէ զանազան, գեղեցիկ եւ ուրիշ շատ նիւթեր, խիստ ժան գիներով։ 39 40

EMULSION SCOTT

(ԱՊՈՊԻ ՕՐԵՐԷԿ)
ՄՈՐԻՒ ՁԿԵՆ ՕԱՒՏ ԻՒՂ
Իւղաթափ ոչ շաղ և ոսպայով
Գաստրոսեալ մեռած ՄԳՈՐԴ և ՊՕՐԻՆԻ
ի Նիւ-Եորք.

ԿԱՔԻՆ չափ ախորժահամ է
Մորթու մէջ հում իւղի բոլոր յատկութիւններն ալ, եւ հոգեւորներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտահարութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճուղաձութիւնը

Բժիշկներուն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, գեւրաթափ է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն.

Դ՝ վաճառուի ամենայն դեղագործաց և դեղատանց քով։

Դործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒԻԵԼ

COMP. RUSSE

RO NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճաշթուան երթեւեկութիւնք

Ս2. 11/12 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Դշ. 1/13 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով
Դշ. 2/14 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամը 10ին։
Դշ. 2/14 Սուրհանդակ դէպի Փորթ-Սայիդ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 3/15 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 4/16 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանգիպելով Սուրիոյ նաւամանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱՋԽ.— Օգոստ. 1/13, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւամանգիստները մեկնող գիւղ. Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիոլի, Կէյրուէ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գաղոց վերադարձն։ 263

ՇՈՓԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՒԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ և ԸՆԿ

Մարսիլիոյ և Պաղեստինի ճանապարհ
Մինչեւ Ալեքսանդրիա Մարսիլիոյ ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Օգոստ. 13ին (Ը. Ե.)։
Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »
Ռուզիկի և արագ ուղեւորութիւն Նաւարդչէի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմեալս գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
Մարսէյնէ փողոց Թ. 108
133

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ